

Конгрес **У**країнських **Н**аціоналістів

Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства і величі Української Держави

НАЦІЯ І ДЕРЖАВА

e-mail: nacija@ukr.net www.cun.org.ua Вересень 2016 року № 9 (640)

ТРАГЕДІЯ БАБИНОГО ЯРУ

Найсимволічнішим відтворенням трагедії Бабиного Яру є цей пам'ятник – пам'ятник убитим нацистами восени 1941 року дітям, який постав неподалік від виходу зі станції метро «Дорогожичі». Нелюди розстрілювали єврейських дітей разом із їхніми дорослими родичами. Скільки тоді загинуло ангельських душ, невідомо, та йдеться про тисячі, а може й про десятки тисяч діток, оскільки німецькі документи стверджують, що лише протягом 29–30 вересня 1941 року каральні гітлерівські підрозділи розстріляли в Бабиному Яру близько 34 тисяч євреїв. Серед них було багато дітей, адже гинули сім'ями.

Точна кількість жертв невідома. Адже Бабин Яр став місцем страти не лише євреїв, а й українців, ромів, військовополонених, в'язнів Сирецького концтабору, душевнохворих, учасників антигітлерівського підпілля. Так, у Бабиному Яру розстріляно понад 620 членів ОУН, у тому числі – відому поетесу і діячку національно-визвольного руху Олегу Телігу. Вважається, що впродовж двох років нацистської окупації в Бабиному Яру знищено до 150 тисяч осіб.

В останні дні вересня в Україні відзначають 75-ті роковини трагедії Бабиного Яру – спільного горя всіх людей, які живуть на вкраїнській землі. Єврейський та український народи пережили Голокост і Геноцид – вівісекцію за національною ознакою. Маємо пам'ятати про жертви доктрини звироднілих істот і – бути пильними.

(Продовження теми на стор. 14)

СТАРТУВАЛА ПЕРЕДПЛАТА НА 2017 РІК

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

7 вересня в усіх відділеннях Укрпошти, операційних залах поштамтів, центрів поштового зв'язку, у пунктах приймання передплати, а також безпосередньо листоношами на доставних дільницях розпочалося приймання передплати на періодичні друковані видання за Каталогом видань України на I півріччя 2017 рік.

Редакція часопису Конгресу Українських Націоналістів «Нація і держава» звертається до читачів, українських патріотів із закликом передплатити наше видання на 2017 рік, активно підтримати його безперебійний вихід.

Інформуємо, що в 2017 році газета і далі виходитиме один раз на місяць у форматі А3 на 16-ти шпальтах. Це дає можливість редакції готувати якісні аналітичні статті, матеріали з історії національно-визвольної боротьби, ідеологічні тексти, інтерв'ю, актуальні репортажі із зони АТО, життя партії, які і дотепер були на шпальтах нашої газети. Досить сказати, що часопис читають не тільки в Україні, а і за її межами. В числі наших постійних авторів відомий письменник, експерт Центру дослідження Росії Сергій Борщевський, мовознавець Тарас Марусик, професор Володимир Сергійчук, провідний журналіст, спеціаліст з питань енергетичної безпеки України Наталка Прудка, Голова Всесвітньої ліги українських політв'язнів Богдан Качор та інші.

Повідомляємо, що наступного року вартість видання з доставкою для розповсюдження на території України не змінюється і далі становитиме:

на 1 міс. – 10,80 грн;
на 3 міс. – 32,40 грн;
на 6 міс. – 64,80 грн;
на рік – 129,60 грн.

Запевняємо Вас, що в цей непростий для України час, редакція докладе усіх зусиль щоб нести до читача слово правди про наше минуле і сьогодення, формувати націоналістичний світогляд і самосвідомість українців, давати достойну відповідь недругам України і українців.

НАШ ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС – 09715.

Редакція газети «Нація і держава»

ФОРУМ ВИДАВЦІВ У ЛЬВОВІ

«РОСІЯ ЗГИНЕ, КОЛИ ЗІЙДЕ УКРАЇНСЬКЕ СОНЦЕ»

Марія БАЗЕЛЮК

Традиційний Форум видавців у Львові – цьогоріч XXIII-ій – це завжди подія, як дехто вважає, планетарного масштабу. Де ще побачиш стільки прекрасних книжок, дещицю з них навіть прикупиш, переживеш неповторні враження від зустрічей, жалкуючи, що не можеш одночасно побувати на двох-трьох заходах? Останніх, ну дуже багато. Судіть самі. Програма роботи одного дня Форуму заледве вміщувалася на п'яти газетних шпальтах. І як би не старався найоптимальніше спланувати день для презентацій, автограф-сесій, літературних читань чи авторських зустрічей, навряд чи вдасться побувати більше, ніж на чотирьох – п яти. Форум, як відомо, тривав три дні – 15 – 17 вересня. Кожний, хто його відвідав,

Алла ДУДАЄВА

виніс, як і я, певні враження. Мої – багатющі, пов'язані з книгами та їх авторами – відомими і незнаними. Та в епіцентрі всіх подій і вражень для мене була незабутня зустріч з Аллою Дудаєвою, заради якої, знехтувавши «дуже важливими» повсякденними справами, я помчалася до Львова.

Алла, почесний гість Форуму, презентувала свою книгу «Мільйон перший. Джохар Дудаєв» в перекладі українською мовою, справила сильне враження на журналістів, учасників Форуму, всіх, з ким зустрічалася. Презентацію українського перекладу вона вшановувала пам'ять свого чоловіка у двадцяту річницю його загибелі. Данину героїчному життю Джохара таким чином Алла віддає щороку відкриттям виставки або презентацією книги в одній із країн Європи. Зустрічаючись із нею, голова Львівської облдержадміністрації Олег Синютка вручив почесній гості символічний подарунок – Герб України, а на Церемонії вручення Премії «Найкраща книга Форуму-16» у Львівському театрі опери та балету – Грамоту облдержадміністрації, сказавши: «Алла Дудаєва носить прізвище, яке стало символом свободи не тільки для чеченського народу, який бореться проти російських поневолювачів, а й символом для українського народу».

Закінчення на 2-й стор.

ПОЗИЦІЯ

ЗАГРОЗА ПОПУЛІЗМУ – звернення Ініціативної групи «Першого грудня»

Привид бродить по Європі – привид популізму. На дріжджах політичного популізму ростуть рейтинги крайніх правих і крайніх лівих партій. Демократичні, ліберальні цінності піддаються серйозним випробуванням. Авторитарні режими збирають несподівані дивіденди. Попри свій арлекінський стиль популісти стали зазіхати на президентський статус навіть там, де демократична традиція здавалася непорушною.

Популізм буйним цвітом розцвітає і в Україні. Щодня, щогодини, щохвилини його бурхливі виверження демонструють засоби масової інформації. Він крикливий. Він любить телекамери. Йому подобається пафос енергійних слів і порвані сорочки на власних грудях (начебто за злиденний народ!). А водночас – він зовсім не цурається супердорогих іномарок та годинників, прихованих від людського ока маєтків, таємних закордонних рахунків, вишуканих «олігархічних» убрань...

Улюблене його заняття – політичний торг. Він жадібний, і тому продажний.

Він залюбки паразитує на соціальних бідах, лукаво спрощуючи складне, безсоромно експлуатуючи найпростіші соціальні емоції, спокушаючи суспільство легкими шляхами до матеріального благополуччя та справедливості.

Суттю популізму є політична корупція. Його порожні обіцянки й грізні «прокльони» на адресу «ворогів народу» – хабар утомленому суспільству. За них він прагне отримати прибуток у нечувано великих розмірах.

Йому не знайоме почуття відповідальності, тому він охоче втікає в позірну опозиційність.

Проте тільки до пори до часу: насправді популісти марять владними кріслами. Вони потрібні їм, щоб зірвати «куш» і втекти. За кордон, або знову в «опозиціонери».

Популізм став реальною загрозою українській державності. За самою своєю природою він не здатен до конструктивної праці. Йому чужі національні, державні інтереси. Він украй далекий від того народу, за який так «уболіває».

Популізм миттєво розпізнає «своїх» і лучить їх у мережі корупційної змови. Протиставитись цьому можна свідомою солідарністю здорових і творчих осередків суспільства, об'єднаних задля реального реформування країни.

Протиставити популізмові можна лише громадянську зрілість. А зрілість передбачає відповідальність. За себе, необдурених. За своїх нащадків. За країну, в якій живеш і яка назавжди є твоєю Батьківщиною.

Остерігаймося лукавих.

Ініціативна група «Першого грудня»
До складу групи входять В'ячеслав Брюховецький, Богдан Гаврилишин, кардинал Любомир Гузар, Іван Дзюба, Євген Захаров, Мирослав Маринович, Володимир Панченко, Мирослав Попович, Вадим Скуратівський, Юрій Щербак та Ігор Юхновський

ФОРУМ ВИДАВЦІВ У ЛЬВОВІ

«РОСІЯ ЗГИНЕ, КОЛИ ЗІЙДЕ УКРАЇНСЬКЕ СОНЦЕ»

У рамках ХХІІІ Форуму видавців в Актовій залі Університету відбувалася власне презентація книги «Мільйон Перший. Джохар Дудаєв», яка цього року побачила світ у львівській дизайн-студії «Папуга». Виступаючи перед аудиторією, Алла Дудаєва розповідала про Першу російсько-чеченську війну, про Джохара – від їхнього знайомства аж до його загибелі: він умирав на її руках. Дорікала Європі, яка мовчки спостерігала за трагедією Ічкерії, говорила про тих, хто сприяв Москві у знищенні Дудаєва. Алла повторила слова Джохара, які навела у своїй книзі: «Росія згине, коли зійде

Закінчення. Початок на 1-й стор.

українське сонце». Чи варто казати, яка атмосфера панувала в залі

…Сталося так, що в моєму житті Ічкерія, її героїчні сини і дочки, їхня жертовність у боротьбі за свободу зайняли особливе місце. І не лише як журналістки: вперше я побувала в Чечені в січні 1992 року, взяла інтерв'ю в Президента Дудаєва («Здравствуйте, господин Президент!» – привіталась я з ним і почула: «Вітаю вас! Як справи в Україні?» – Дудаєв говорив українською, яку опанував під час військової служби в Україні). Мене захопив чеченський дух свободи, яка для мене завжди була найвищою цінністю. Вже згодом, під час Першої російсько-чеченської війни, я побачила цей «дух свободи» в дії. Як і сказані Джохаром пам'ятні слова: «Кожен чеченець – воїн. Виповнилося шість років – ставай до лав захисників Вітчизни». Жодного разу ні від генерала, ні від бійця я не чула скигління, що їм не здолати російського агресора. Капітулянтських настроїв в Ічкерії не могло бути апріорі, а якби їх озвучив хтось із чоловіків, то вкрив би себе кінецьсвітньою ганьбою. Відчайдухи кидалися з гранатами під російські танки, аж поки Джохар не заборонив такі жертовні акти офіційно. І пояснив чому: «В Росії більше танків, ніж у нас людей». На війні перемагає не зброя, а дух воїнів. Тому чеченці перемогли в Першій війні…

У Львові ми з Аллою згадували тих, хто відійшов у засвіти, говорили про найдорожчих, про долю наших народів. Вона вкотре нагадала слова Дудаєва: «Росія згине, коли зійде українське сонце…» Минуло двадцять років, як вбито Джохара, та він і досі поруч з Аллою…

Інтерв'ю з Аллою Дудаєвою – в наступному числі «Нації і держави».

Марія БАЗЕЛЮК

(Продовження теми – на стор.5)

НАДІЯ НАЦІЇ

Софія Роль представлятиме Україну на Дитячому Євробаченні-2016

Велика радість прийшла до київської родини Ролів – Василя й Лариси. Їхня 14-тирічна донька Софійка Роль цьогоріч представлятиме Україну на Дитячому Євробаченні-2016. Це право вона виборола у творчому змаганні дванадцяти фіналістів всеукраїнського пісенного конкурсу. У фіналі національного відбору на Дитяче Євробачення-2016, який відбувся нещодавно в Києві, Софійка виступила блискуче. Вона значно випередила дуже сильних, добре підготовлених конкурентів. Сподіваємось, решта 11 фіналістів не сприйняли результат конкурсу як велику невдачу для себе. Адже сам факт участі у національному відборі на Дитяче Євробачення засвідчив їхні великі обдарування.

Дитяче Євробачення-2016 за участю найкращих виконавців з більшості європейських країн – дітей віком від 10 до 15 років – відбудеться 20 листопада цього року у

столиці Мальти м. Валетті. Разом з батьками Софійчиній перемозі в національному відборі найбільше радіють передусім її наставники, вчителі, однокласники, численні друзі і знайомі гостинної, щедрої родини Ролів. Успіхом Софійки пишаються Василеві й Ларисині земляки – львів'яни і житомиряни. А також усі просвітяни, адже Василь Роль – давній член Товариства «Просвіта».

Звісно, найбільша заслуга в тому, що саме Софійка Роль стала переможцем національного відбору і представлятиме нашу державу на Дитячому Євробаченні-2016, належить її батькам. Вони рано помітили природжений талант дитини до співу, безперечно, успадкований від мами Лариси, яка має дуже гарний голос. Й ухвалили мудре рішення – не дати йому пропасти. Виявивши велику наполегливість, почали в міру можливостей сприяти розвитку доньчиних здібностей. Завдяки турботі найрідніших людей над вдосконаленням Софійчиного таланту працювали досвідчені наставники. Вони делікатно і терпляче огранювали її здібності. Тому ще в дошкільні роки почала сходити артистична зоря співачки. Свідченням зростання Софійчиного таланту стало те, що дитячі пісні у виконанні ще шестирічної дівчинки час від часу транслювало українське радіо. Упродовж наступних років вона брала участь у багатьох дитячих пісенних конкурсах, на яких, як правило, перемагала або посідала призові місця.

Закінчення на 15-й стор.

27 вересня українці і кримські татари пікетували посольство країни-агресора Росії, вимагаючи припинити переслідування в окупованому Криму, зокрема, кримських татар, а також ефективно шукати зниклих безвісти за час окупації і розслідувати вбивства активістів на півострові.

РЕПРЕСІЇ В КРИМУ

«ДЕ ВСІ ЛЮДИ, ЯКІ ЗНИКЛИ ЗА ДВА РОКИ ОКУПАЦІЇ?»

Активісти пікетували посольство РФ на підтримку зниклих безвісти кримчан

«У цілому за час окупації Кримського півострова безвісти зникло 15 осіб, як мінімум вісім людей було знайдено вбитими. Весь цей час родичі зниклих живуть у страху і тривозі. Їм залишається сподіватися лише на масовий розголос зникнень, що зумовить тиск на країну-агресора Росію і змусить повернути додому зниклих на півострові українців», – заявили активісти.

«27 вересня 2014 року, в Криму викрали сина і племінника відомого кримськотатарського активіста Абдурешита Джеппарова. За даними свідків, невідомі затягли 19-річного Ісляма Джеппарова і його двоюрідного брата 23-річного Джевдета Іслямова в мікроавтобус і відвезли в невідомому напрямку. Уже два роки російські правоохоронні органи проводять так зване розслідування, яке не дало ніяких результатів. На думку родичів, Слідчий комітет РФ створює ілюзію розслідування, а насправді замітає сліди скоєного проти кримських татар злочину», – зазначили активісти.

«Сьогодні ми втретє приходимо під стіни посольства РФ з одним і тим самим питанням – де всі ті люди, які зникли в Криму за два роки окупації?» – заявили активісти.

Учасники акції пов'язали на паркан російського посольства білі стрічки з іменами зниклих безвісти кримчан.

За повідомленнями інформагенств

Наші корпункти

Вінниця	Гусар Віталій	(097) 371-12-71
Дніпро	Фурман Анатолій	(050) 695-83-48, (097) 243-71-72
Донецьк	Олійник Марія	(062) 337-23-48
Запоріжжя	Тимчина Василь	(0612) 67-31-82
Івано-Франківськ	Салига Роман	(0342) 3-11-35
Кам'янське	Чередниченко Олександр	(098) 242-54-87
Кропивницький	Тріщенко Віктор	(0522) 36-95-25
Київська обл.	Сахацький Олександр	(04597) 4-92-93
Київ	Шепетюк Юрій	(044) 278-63-89, 279-68-34
Кривий Ріг	Мельник Олександр	(096) 298-19-56
Луцьк	Максимович Олег	(050)-132-00-42
Львів	Динилиха Ігор	(0322) 38-67-63
Миколаїв	Салтиченко Михайло	(067) 942-64-71
Одеса	Роговський Дмитро	(063) 790-15-37
Полтава	Небилович Микола	(096) 924-79-83
Рівне	Бідюк Юрій	(050) 435-34-34
Севастополь	Проценко Володимир	(0692) 48-79-46
Суми	Друзь Віктор	(096) 485-67-37
Тернопіль	Ткач Володимир	(098) 711-05-50
Харків	Дяків Богдан	(057) 716-02-18
Херсон	Реуцький Іван	(097) 285-32-96
Хмельницький	Бенюк Ніна	(8096) 362-72-23
Черкаси	Савченко Максим	(067) 647-35-24
Чернівці	Лютик Віктор	(050) 540-16-81, (097) 235-60-20
Чернігів	Рябченко Валерій	(04622) 4-38-81

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Віктор ЮЩЕНКО: «З України щороку вивозять по 12–15 млрд дол. в офшори і не повертають»

Двадцять років тому – другого вересня 1996 року – українці почали міняти знецінені купоно-карбованці на гривні. Так стартувала грошова реформа в Україні та введення національної валюти – гривні. Започаткуванню реформи передувала величезна робота Національного банку та уряду, спрямована на стабілізацію національної валюти. Метою реформи було зупинити шалену інфляцію початку 90-их. Стабільний курс гривні мав стати стимулом для притоку інвестиції, зростання економіки та благополуччя простих українців.

Але за ці 20 років гривня знецінилася майже в 15 разів (з 1,76 до 26 грн за долар), зазнавши особливого різкого падіння в останні 2,5 роки. В результаті знецінення національної валюти економіка та населення зазнали нищівного удару, адже для покриття дефіциту державного бюджету влада запустила станок для друкування грошей, все списуючи на війну на сході.

Чи можна «відкатати» все назад і повернути гривню на її попередній рівень? За роз'ясненням ми звернулися до третього Президента України, колишнього голови Національного банку Віктора Ющенка (з січня 1993 по 1999). Він підтвердив, що можна – для цього в Україні достатньо ресурсів, які потрібно використати. Варто нагадати, що за часів його головування в НБУ, вдалося успішно запобігти фінансовій кризі, яка охопила сусідню Росію в 1998-му році і була серйозною загрозою для нашої національної валюти.

– Вікторе Андрійовичу, в інформаційному просторі ходять чутки, що Ви можете знову стати головою Національного банку України. Чи робили Вам таку пропозицію?

– Я це питання не обговорюю.

– А Ви б стали, якби Вам запропонували?

– Я це не обговорюю, тому що, знаєте, тут є багато запитань, і я не хочу бути «простофілею», якщо візьмуся легко коментувати ті речі, які мене зараз не стосуються.

– Гривню знецінили більш ніж втричі, але вона й далі продовжує падати. Народ зубожіє, економіка в стагнації. Що можна зробити для того, щоб «відкатати» назад , тобто, відновити попередній курс гривні?

– На мій погляд, сьогодні є підстави говорити, що можна в рази збільшити темпи економічного зростання порівняно з тими, що ми сьогодні маємо. Нам потрібно мати фінансовий ресурс для бюджету, потрібен ресурс соціальний – для забезпечення виплати пенсій, зарплат і таке інше. Цей ресурс можна найти через 3-4 фундаментальні речі.

Річ перша. Україна сьогодні має 2 трильйони 219 млрд. грн валового внутрішнього продукту (ВВП), зростання якого прогнозується на цей рік на рівні від 0,5 до 1 відсотка. Але це рівень статистичної похибки! Можна вважати, що ми попусту живемо цей рік, адже це не ріст.

Для того, щоб ми мали приріст економіки від 5 відсотків, нам треба в національну економіку щороку вкладати приблизно $15 млрд, тобто, кожного місяця ми повинні вкладати $1-1,2 млрд. Де їх взяти? Почнемо з того, що $70 млрд поза банком ходить цей фінансовий ресурс.

– Ці гроші на руках у людей?

– На руках. Цей ресурс не задіяний в економіці.

– А це не помилка?

– Експерти називають цифру від $70 до $100 млрд, а я беру мінімум. Для прикладу: протягом 2014–2015 років з фінансової системи тільки вкладів було виведено спочатку $7 млрд, а потім ще $8 млрд. Суму, яку ми просимо в МВФ, була виведена з вкладів банків протягом 2014 та 2015 років, а $15 млрд – це не мало, адже кожного місяця можна було б вкладати по одному мільярду доларів в нашу економіку.

Друге. Половина, тобто 50 відсотків нашої економіки – в тіні. Уявіть собі, що 1 трильйон 100 мільярдів нашого ВВП виробляється в тіні – це гроші, з яких не платяться податки та не здійснюються соціальні відрахування. Це гроші, які циркулюють, як правило, в готівковій формі. Частина з них – до 5 відсотків, я так думаю, що кримінальні.

Очевидно, нам треба все зробить для того, щоб ці десятки мільярдів доларів, які сьогодні ми не бачимо, щоб вони повернулися в легалізований обіг. Це щороку приблизно $17-18 млрд. Це великі кошти, які в нас є.

Кожного року з України вивозять по $12-15 млрд в офшори і не повертають. Лише 1-1,5 відсотка повертається, а решта залишається в офшорних зонах.

– Чому так відбувається?

– Давайте розберемося, які причини спонукають бізнес так працювати. Є частина кримінальних тем – я їх не коментую, а є частина тем, які очікують належних економічних реформ. Очевидно, ми повинні прийти до якоїсь дискусії відносно амністії, до якоїсь легалізації.

– Щоб гроші, вивезені за кордон, повернулися в Україну?

– Потрібно зробити так, як це зробили десятки інших країн. Один раз відрізати цей хвіст, перейти на нові правила гри і сказати, що віднині наші відносини носять продуктивний характер.

– Тоді скільки ж мільярдів доларів можна повернути в Україну?

– Я думаю, що мова йде про $40-50 млрд – це той ресурс, який ми можемо мобілізувати. І я сказав би: це левова відповідь на те, що не $17,6 млрд у вигляді позик від МВФ врятують економіку України, бо це гроші не для розвитку. Це гроші для стабілізації, ми їх не використаємо, вони будуть лежати в резервах і формувати психологічний фактор. Сьогодні резерви НБУ – $14 млрд. Це послання, що ми маємо більшу стабільність, але ми їх нікуди не використаємо. А коли я говорю про ті $40 млрд, які під нашими ногами, – це українські гроші, українського бізнесу, які не потрапляють в публічну систему лише через те, що бізнес не приймає правила, встановлені урядом. Мені здається, що це гарний порядок денний для насправді тих реформ, які потребує бізнес і влада.

– Чому почали грошову реформу в 1996 році?

– Грошова реформа спонукає до наведення ладу в державних фінансах. Перед започаткуванням реформи зроблено багато справ. Спочатку ми скасували державні закупівлі зерна, які кожного літа держава проводила за рішенням парламенту, не маючи на це ресурсів. Ми цю справу віддали в приватні руки і припинили перед реформою купувати ті 8 млн тонн зерна. Припинили перед реформою покриття дефіциту бюджету за рахунок емісії. Ми започаткували фондовий ринок – його спочатку започаткував НБУ. Можна дуже багато говорити про те, як нові податки вводилися, бо це вважалося ключовою частиною податкової реформи.

Треба було багато справ зробити, щоб вийти на систему більш збалансованого торгівельного балансу країни. Збалансувати платіжний баланс – як держави так і корпоративних суб'єктів. Якщо нормалізувати ці відносини, тоді грошова реформа стає успішною. І на все це пішло 3 роки (з 1993 по 1996 рік йшла підготовка до грошової реформи).

– Чи підтримував уряд ініціативи Національного банку?

– Мені повезло, що тоді Євген Марчук був прем'єр міністром – він був відданий концепції грошової реформи, яку запропонував Національний банк. У нас були великі тертя з групою радників президента України – вони мали інші погляди на характер реформ, термін їх проведення і таке інше. Але нам вдалося в ході дискусії вийти на той концепт реформ, яка стала прозорою, неконституційною, наперед задекларованою, з достатнім періодом обміну грошей. За підсумками її проведення вона віднесена до найбільш успішних грошових реформ післявоєнної Європи.

– Нині чинна влада ввімкнула верстат для друкування грошей. Яка Ваша оцінка того, що відбувається з курсом гривні?

– В Україні війна, бюджет має колосальний дефіцит, нам потрібно покриття витрат. Тому включаємо станок, друкуємо стільки грошей, скільки потрібно владі. Куди обвалиться гривня, це не цікавить, головне, виконати завдання перед фронтом.

Насправді ж стабільні гроші і стабільні ціни – це м`язи війни, це, по суті, другий фронт. Якщо ти його програєш, тоді перший точно програєш. Тому ні в часи Сталіна, ні в часи Миколи Другого, ні в часи Рузвельта – ніхто не бавився девальвацією. Ніхто. Якщо йде війна, Сталін береться за грошову реформу лише в 1946 році – не в 42-му, не в 43-му, тому що треба було зберегти найкращі мотивації для виробника, для економіки. Фінансова стабільність – це вимога, яка не піддається політичній ревізії. У нас же сталося все навпаки – жертвою стала гривня.

Коли імператору Миколі Другому потрібні були гроші на війну, він випускає військову позику – всі грошові доходи, які має власник цієї облігації, скасовуються від оподаткування. Стояли черги тих, кого можна назвати олігархами – зокрема Сава Морозов, щоб купити облігації імператора і профінансувати війну. А у нас введений податок на війну, який платить проста людина, але не платить український олігарх, тому що це податок на зарплату, а олігархи зарплату не отримують. Зарплату отримують пересічні громадяни, але це дуже скромна платня.

Ми переплутали природу ресурсів: сьогодні є ресурси там, де влада нічого не розробила для їхньої мобілізації. І це привело до того, що списуючи на війну, ми допустили глибоке падіння стабільності грошей та цін. На це відреагувала економіка – вона відразу впала на 13 відсотків, промисловість – на 17. Ми отримали найбільше в історії безробіття. Коло замкнулось. Щоб покривати витрати, держава залазить в емісію через парламент.

Наталка ПРУДКА

НОВИНИ. ПОДІЇ. ФАКТИ

Президент Естонії пояснив, чому Путін анексував Крим

Міжнародне співтовариство не досить активне в спробах припинити військову агресію РФ проти інших країн.

У 2008 році Росія вторглася в Грузію, що є грубим порушенням Статуту ООН, проте нічого не було зроблено. Шість років по тому, в 2014-му, Москва зробила те ж саме з Кримом. Про це з трибуни Генасамблеї ООН заявив президент Естонії Тоомас Хендрік Ільвес.

«Коли я звертався до цього зібрання після російського вторгнення в Грузію в 2008 році, я попереджав про неприпустимість вибіркового застосування міжнародного права. Міжнародне право було порушено, однак дуже мало було зроблено», – зазначив він.

За його словами, анексією Криму Росія вперше з часів Другої світової війни змінила межі в Європі з застосуванням сили, а ООН виявилася безсилою.

Співпрацюємо з Ізраїлем

У Києві презентували українсько-ізраїльський Інститут стратегічних досліджень імені Голди Меїр.

Про напрямки роботи розповів директор Інституту Альберт Фельдман: «Українсько-ізраїльський Інститут стратегічних досліджень виник як продукт співробітництва, який вже реалізований в Україні по деяких напрямках з ізраїльськими експертами. В тому числі варто відмітити два напрямки: посттравматичний синдром і його реабілітація і допомога переміщеним особам і біженцям з Криму і з регіону, де зараз проходить АТО».

Він зазначив, що Інституту вдалося налагодити діалог між українськими і ізраїльськими спеціалістами.

«Наприклад, щодо посттравматичного синдрому нам вдалося реалізувати серію навчань і ввести в українську практику протокол цієї реабілітації, він затверджений Міністерством охорони здоров'я, який створений на базі двох протоколів – ізраїльського і австралійського. І коли ми побачили, що це дуже необхідно, що українські спеціалісти потребують підтримки: методологічної, наукової, експертної зі сторони ізраїльських спеціалістів, і не тільки в сфері медицини і соціальної політики, то було прийнято рішення про створення такого Інституту», – розповів він.

Фельдман зазначив, що серед напрямків діяльності Інституту – енергетична безпека України, альтернативні джерела отримання енергоносіїв, безпека соціуму і протидія терористичній загрозі.

Також, за його словами, Інститут планує займатися реформуванням охорони здоров'я, модернізацією екстреної медицини, психічним здоров'я суспільства і використовувати досвід Ізраїля в допомозі переміщеним особам, жертвам терористичних актів та учасникам бойових дій.

Київрада заборонила продаж алкоголю в нічний час

Київська міська рада ухвалила рішення про обмеження реалізації алкогольних, слабоалкогольних напоїв і пива в стаціонарних об'єктах торгівлі (магазинах і торговельних мережах) з 23:00 до 10:00. За відповідне рішення проголосували 86 депутатів при мінімально необхідних 61.

Це рішення не стосується закладів ресторанного та швидкого харчування.

У Київській міській раді очікують, що це рішення дозволить зменшити обсяги споживання алкогольних, слабоалкогольних напоїв та пива, що сприятиме зростанню позитивного впливу на суспільство, зокрема, знизить рівень злочинності та смертності.

У березні Київрада проголосувала за заборону продажу алкогольних напоїв у малих архітектурних формах. У квітні міський голова Києва Віталій Кличко підписав це рішення.

Київрада вже забороняла продаж алкогольних і слабоалкогольних напоїв в кіосках. Однак рішення було скасоване через колізії із законодавством. Власники МАФів скаржаться, що через такі заборони втрачають доходи.

ЕТНОДИВЕРСІЯ

ПРО ПІДРУЧНИКИ «ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»,

за якими вчаться у харківських школах діти

Ольга РІЗНИЧЕНКО

З 1 вересня цього року учні 7-их класів харківських шкіл з російською мовою викладання вчать історію України за підручником, у якому зміст, постановка питань і висновки параграфів в цілому, на мою думку, вкладаються у нову імперську концепцію російської історії, легітимізовану в РФ з 2012 р., коли там бучно відсвяткували «1150-річчя зародження російської державності».

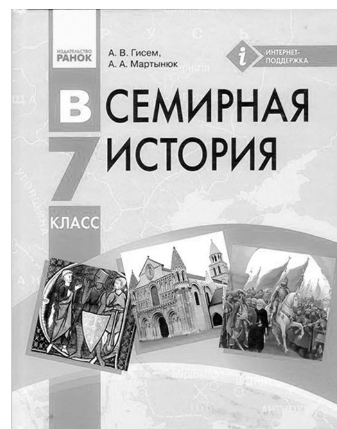
Історична дата, яку вирішили чотири роки тому проексплуатувати в РФ для підсилення імперського духу, – 862 рік, пов'язана з відомим літописним фактом запрошення до Новгороду на княжіння варязьких князів Рюріковичів і затим у 882 році захоплення Олегом Рюріковичем влади у Києві. Ювілей цих подій було вшановано як початок Росії, в якій об'єдналися Північна і Південна Русь. «Росія» і «Русь», «Руська земля», як відомо, для політичного істеблішменту РФ – синоніми.

Тепер порівняємо ці нові російські міфологеми із Висновками 3-го параграфу «Истории Украины» для 7-их класів: «Князь Олег объединил Северную Русь с Южной в единое государство, собирал восточнославянские земли вокруг Киева. … Русью изначально называли варягов, затем земли полян, а впоследствии – объединенное государство восточных славян» (А.В.Гисем, А.А. Мартынюк. «История Украины». Учебник для 7 класса общеобразовательных учебных заведений с обучением на русском языке. – 2015. Харьков. Издательство «Ранок». С.25. Рекомендовано Министерством образования и науки Украины от 20.07.2015 №777 Рецензенты: Г.Г.Яковенко, доцент кафедры всемирной истории Харьковского педагогического университета им. Г.С.Сковороды; Т.В.Николаева, учитель-методист специализированной школы І-ІІІ ступеней №119 Харьковского городского совета Харьковской области).

Тепер знову повернемося до московських «урочистостей» 2012 року. От що з приводу підготовки до них пише доктор історичних наук Валерій Степанков: «І не відбулося міфічного об'єднання «Північної» та «Південної Русі», як про це любили писати російські історики XIX–XX ст., оскільки «Північної Русі» взагалі не існувало. І не сталося, як це дуже хочеться Д.Медведєву й окремим сучасним російським історикам, перенесення тяглості «російського» державного життя з Півночі («Росії») у Київську Русь. Олег, розбудовуючи Київську державу, як засвідчує Літопис, не лише не вбачав у «росіянах» – кривичах і словенах – ядра своєї «Російської» держави (нової Батьківщини), а відразу ж повівся з ними, як із завойованим населенням – обклав даниною й змусив Новгород виплачувати її варягам у сумі 300 гривень «на рік заради миру». І далі: «…ні в IX, ні в наступних століттях (до середини XIII ст.) ні Новгородська земля (проголошена нині колискою Росії), ні Владіміро-Суздальська, ні Тверська, ні Московська, ні інші власне російські землі не називалися у джерелах ані «Росією (Російською землею)», ані «Руссю (Руською землею)»! Повторюся: немає жодного свідчення джерел! Це, по-перше. По-друге, терміни «Русь», «Руська земля», «русі», «русичі», «русини» з початку IX ст. й у наступні століття вживалися в арабських, візантійських, західноєвропейських джерелах, а також у давньоруських літописах для означення теренів і населення спочатку Полянського (Київського) князівства Києвичів, а пізніше – Київщини, Переяславщини й Чернігівщини.» (г. «День». 2012. 26.01 «Нова парадигма безнадійного анахронізму» Як фальшується та обкрадається українська історія.)

Цікаво, що на обкладинці харківського підручника «Истории Украины», акурат над синьою вставкою «і. интернет-поддержка» у верхньому правому куті, відбилася назва російського міста Рязань. Як відомо, заснованого ерзянами – племенем, котре так само, як інші неслов'янські групи: чудь, весь, меря, мурома, мордва, перм, черемиси, корсь, нарова, ям, ліб, залишаються і сьогодні головним джерелом формування російського етносу. Але чи не є цей відбиток ще й підказкою нам, які інтернет-джерела використовують автори у написанні підручника? Ну звичайно ж, російські мережеві ресурси та спецпроекти на кшталт І.Панаріна «Великая Русь: от Рюрика до Путина», присвяченого т.зв. 1150-річчю утворення російської держави. Що ж до українських наукових джерел, то згадується у підручнику хіба одне ім'я українського історика. М.Грушевський… І то з якою метою? Автори обгрунтовують використання в назвах трьох перших розділів та параграфів переставлене місцями словосполучення з назви праці М.Грушевського «Історія України-Руси» – Русь-Україна: «Современные украинские историки используют относительно государства с центром в Киеве, которое в XI-начале XII в.объединяло восточных славян, название «Русь-Украина». Впервые это название упоминается во второй половине XIX в. украинским историком М.Грушевским в работе «История Украины-Руси» («Не все ли равно – барабаны судьбы или судьба барабанщика», як любив жартома оцінювати подібні факти гуру харківського укрсучліту 90-х, художник Валєр Бондар).

Але якщо серйозно, то завдяки цьому прийому автори отримали можливість у текстах, питаннях і висновках параграфів і розділів скорочено використовувати «Русь» в сенсі «восточнославянского единства» замість давньоукраїнських концептів. Наприклад, у 2-му параграфі першого розділу «Расселение племенных союзов восточных славян на территории Украины» пишуть: «На землях, входящих в состав Белоруси, жили дреговичи и полочане, России – кривичи, радимичи, словены и вятичи. Археологические данные подтверждают слова летописца о расселении восточных славян.» И далі йде перелік слов'янських племен, які споконвічно жили поблизу Дніпра та інших річок, що підтверджується археологічними знахідками. (С.12).

На таких маніпуляціях побудований весь підручник. При цьому «русскими» слідом за «восточнослов'янськими» називаються не тільки просторові явища, але і соціальні, культурні, фахові, юридичні, духовні номінативи: «русские князья», «русское духовенство», «собор русских єпископов», «русские мастера», «русское право», «русские богатыри»… Повсякденне життя описується швидше на російський кшталт: «Простые люди освещали свое жилище лучиной (деревянными щепками)… Крестьяне носили лапти… в основном питались кашами» (С.66-67) У другому розділі «Культура Руси-Украины», 9-ому параграфі «Устное народное и музыкальное творчество», читаємо: «Духовная жизнь восточных славян отображена в устном народном и музыкальном творчестве времен Руси. … В былинах воспевались военные победы киевских князей и их дружин. К самым древним относится группа былин о князе Владимире Красное Солнышко, который с богатырями Ильей Муромцем, Алешей Поповичем и Добрыней Никитичем защищал Русь от врагов» (С.71). Як відомо, билини були записані в кінці XVIII ст. на півночі Росії. В Україні ці сюжети збереглися в інших фольклорних жанрах, зокрема, казках, думах, піснях. Про це можна прочитати у Вікіпедії. В такий спосіб, як на мене, відбувається процес етнічного та історико-культурного розмивання самоідентифікації української дитини.

Також лейтмотивом підручника є думка, що Русь могла і може існувати лише за принципом одноосібної влади великого князя, монарха, самодержця. Літописець, зазначають автори підручника, називає Романа Мстиславича, який об'єднав Волинське і Галицьке князівства у XII ст., «самодержцем всія Русі» (С.126). І тут же додають: «Некоторые исследователи называют Галицко-Волынское княжество первым украинским государством» (С.127). Упадок і загибель цієї, за думкою деяких дослідників, «першої української держави» обумовлено пошуком Данилом Галицьким союзників в Європі серед католиків, прийняттям королівської корони від Папи Римського і згодом вимушеною участю в походи монголів проти населення Русі, Литви і Польщі. (С.145-146) Тож останній, 5-й розділ розповідає про українські землі, що з XIY ст. є вже предметом торгу між різними державами. І тут…

Увага! Повертаємося поступово назад – до Рюріка… У розділі про князівську роздрібненість дітям пропонують засвоїти такі висновки: «Во второй половине XII – начале XIII в. изменились региональные центры, в каждом утвердилась собственная княжеская династия, но все они происходили от Рюрика, то есть состояли в родстве между собой. Это была одна из особенностей раздробленности Руси по сравнению с другими европейскими странами, что порождало призрачную идею о будущем единстве былой Руси.» (С.104). Про початок «втілення майбутньої єдності колишньої Русі» йдеться у підручнику на с.190: «Великий князь московский Иван III начал титуловаться «Государем и великим князем всея Руси», а в 1489 г. впервые заявил великому князю литовскому и королю польскому: «Наши города, и волости, и земли, и воды король за собой держит». … В результате, опираясь на поддержку удельных черниговско-сиверских князей, которые были преимущественно потомками Рюриковичей, Московия увеличила свои владения за счет Чернигово-Стародубского и Новгород-Северского княжеств. Все, кто оказывал сопротивление московитам, были казнены, или взяты в плен. Вновь присоединенные земли были разделены на уезды во главе с воеводами. Удельные князья, перешедшие в Московию, получили службу и владения от великого князя. В 1523 г. Новгород-Северское княжество было ликвидировано» (С.191)

На такій от оптимістичній для подальшого втілення нової імперської концепції історії Росії і закінчується «увлекательное путешествие по средневековой Украине» (С.3) Хоча ні… не закінчується, а плавно перетікає у підручник «Всемирная история» для 7-го класу тих же авторів, котрі розповідають в ньому вже про «Северно-Восточную Русь. Образование и укрепление Московского государства»: про «выдающегося государственного деятеля Юрия Долгорукого, основателя Москвы и продолжателя его дела Андрея Боголюбского, про победителя шведов Александра Невского и победителя монголов Дмитрия Донского», нарешті, й про Ивана III, який «Русь» у документах змінив на «Россию» і об'явив Москву новим світовим центром православ'я (С.188).

А тепер скажіть, будь ласка, якщо усі роки Незалежності дітей у школах від А до Я вчити за такими от «ринково-росіяцентричними» підручниками Історії України, як Гисема? Що буде? Правильно, анексований Крим і окупований Донбас. І війна з Іловайськими і Дебальцевськими котлами. До речі, минулого року з «Історії України. Довідник – тестові завдання» цього автора зняли гриф Міносвіти за те, що в ньому вказується, що у Донецьку і Криму не було мітингів на підтримку Євромайдану, як в інших областях. Сторінки з цього довідника потрапили до соцмереж і розгорівся скандал. Але чому обов'язково має статися щось екстраординарне, щоб у нас почали звертати увагу на принципові для життя країни речі? Здається, Олександр Палій, цей Микита Кожум'яка на полі бою з московським псевдоісторичним змієм, чи не єдиний постійно порушує в публічному просторі цю проблему – стратегічного значення вивчення такого предмету як Історія України у школі…

Чому у харківському російськомовному підручнику «История Украины» для 7 класу серед сорока авторських ілюстрацій до періоду Київської Русі аж три – українських авторів (Ф.Гуменюка, П.Андрусіва І.Їжакевича), інші – переважно російських? Я не проти того, щоби наші діти були ерудованими настільки, аби знати про мистецтво В. та А.Васнецових, А.Іванова, Ф.Бруні, І.Білібіна, І.Машкова, К.Лебедева, Н.Реріха включно із представниками нинішньої московської школи художників-слов'янистів. Але при чому тут «Історія України» середньовічної доби? В Анотації до підручника зазначено, що «Учебник создан с учетом новейших достижений исторической науки и имеет современную методическую концепцию». Якщо такими «найновішими досягненнями» є «сучасна методична концепція» протягування за допомогою питань та висновків після параграфів з ілюстраціями імперських та РФ художників, ідеї трьох братньо-народно-колискової Русі, – це дійсно «новаторський підхід», розроблений, певно, російськими політтехнологами, знавцями новітніх методик психоінженерінга. Якщо це пояснюється совково – зневажливою інерцією видавництва «Ранок», типу «Та яке там у хохлів мистецтво…», то це говорить про загальний культурний рівень авторів і дизайнерів підручника. Але навряд чи… Бо ж «сучасна методична концепція» спирається передусім на заявлену розробниками «інтернет-підтримку». Та якби ті, хто працював над підручником, відкрили хоча б сайт «Бібліотека українського мистецтва», розділ «Українські художники-монументалісти», побачили б, по-перше, наскільки часто наші митці зверталися і звертаються до тематики Київської Русі, по-друге, наскільки відмінні образно-стильові типи інтерпретації у зображенні історичних постатей та сюжетів у нас і в Росії. Нема у наших митців ані бородатих князів із розкуйовдженим волоссям, ані шапок хутряних на їхніх головах (шапки – це атрибут одягу бояр), ані постолів на ногах… Це все маркери «істинно – православного російського контенту».

Пам'ятаєте, як у 2004 році на банкнотах одної і двох гривень князям Володимиру Великому і Ярославу Мудрому прималювали бороди і натягнули на їхні голови шапки із хутряною окантовкою замість діадеми, щоб вони були більш схожі на російських царів? І до речі тоді ж з одної гривні зникло зображення Херсонеса… Це сталося акурат коли прем'єром був призначений Янукович, а головою Нацбанку начальник його виборчого штабу Тігіпко. Чи не тоді почалася підготовка операції з анексії Криму і дестабілізації Донеччини? Подібні питання виникають після прочитання і розглядання виданого «Ранком» у 2015 році підручника з української Історії… Чи не полягає сенс харківської «сучасної методичної концепції» у тому, щоби стиль, смаки і самоідентифікація маленьких українців формувалися на основі російських архетипів?

Закінчення на 5-й стор.

ФОРУМ ВИДАВЦІВ У ЛЬВОВІ

УКРАЇНЦІ МЕНШЕ КУПУЮТЬ, АЛЕ ЩОРАЗ СИЛЬНІШЕ ЗГУРТОВУЮТЬСЯ

Сергій ЛАЩЕНКО

Неодноразово ловив себе на думці: коли доводиться писати про Форум видавців у Львові (нещодавно відбувся уже 23-й), то непросто визначитися з напрямком розкриття теми. Не хочеться ж повторюватися рік у рік... А писати можна довго, шанобливо і в деталях про будь-яку сторону Форуму. Адже це, насамперед, знайомство із найкращими творами української та світової літератури. Є чимало важливих культурницьких моментів. Та й політика щораз присутня – як же без неї? Все найактуальніше тут – тому і їдуть на Форум люди звідусіль. Ну, і львів'яни неодмінно підтягуються до Палацу мистецтв, хоча й не скажеш тепер, що вони стали більше читати. Особливо це стосується молоді.

Всесильний Інтернет затягує молодих українців у свої тенета. Люди звикають читати мало, лише короткі, актуальні повідомлення. Куди поділися ті часи, коли ми читали запоєм «Війну і мир» або фантастику Олеся Бердника? Але в тому-то й справа, що Форум не дає запанувати цим тривожним тенденціям остаточно. Хороших книг так багато, а придбати твір з дарчим підписом – з рук відомого письменника настільки престижно, що інтернетне читання на деякий час відступає. А зустрічі з цікавим людьми? Що їх замінить? Дивіться, які можливості були цього разу: «У пошуках смислів і Батьківщини: Донбас і Крим як порубіжні українські регіони» (наукова бібліотека Львівського національного університету). Йдемо далі: «Декомунізація в Україні. Перші підсумки. Український інститут національної пам'яті». Прямо очі розбігаються… Ось ще: «Донбас – кордон війни і миру. Український інститут стратегій глобального розвитку і адаптації». Або: «Нормальність в ненормальності. Донбас з Мареком Огдовським (Польща)». Є і більш глобальні теми, скажімо: «Мінус страх. Як говорити з ісламським світом без упереджень».

Одне слово, зустрічей багато, тематика найрізноманітніша, але все це не завжди поряд… Форум використовує найрізноманітніші майданчики у центрі Львова. Так що доводиться враховувати і фактор віддалі. Але й винагорода (емоційна) завжди присутня. Скажімо, пішов на зустріч із колишнім поетом-дисидентом Томасом Венцловою (Литва). І вже там пригадав, як понад тридцять років тому вчив напам'ять вірші його батька – відомого литовського поета Антанаса Венцлови. Звісно ж, учив литовською. Томас і його друзі були приємно здивовані, бо не сподівалися зустріти у Львові людину, яка дещо знає з литовської поезії. Це лише один приклад, а скільки ж їх було! Доказів відомої тези, що світ тісний...

* * *

А головне те, що з'являються чудові можливості познайомитися з авторами особисто. У минулому році друзі придбали для мене книгу сумчанина Євгена Положія «Іловайськ». Але з ним самим я не встиг поспілкуватися, добре, що хлопці хоч номер телефону випросили у письменника. То я з автором бестселера «Іловайськ» упродовж року разів з десять розмовляв. Ми домовлялися зустрітися то в Києві, то у Львові, то на Сході... І ось, нарешті, зустрілися – за львівською кавою. Тепер у пана Євгена новий роман на ту ж військову тематику – «П'ять секунд, п'ять днів». Ставлю автору декілька запитань. Перше: як впливає АТО на українську ідентичність?

Євген ПОЛОЖІЙ

«Звісно, ця війна вплинула на людей, – відповідає Євген Положій. – Але річ у тому, що впливає вона на кожного по-своєму. Є певна диференціація. Події на Сході згуртовують якусь частину нації, а якусь… виштовхують з України. А когось війна просто відсторонює. Людина робить вигляд, що нічого серйозного не відбувається. Так що різні йдуть процеси, і важко підрахувати кого і чого більше…» Запитую у сумчанина, чому він знову пише про війну. Невже мало такої чудової книги, як «Іловайськ»? Євген відповів так: «У мене залишилося багато матеріалу і був моральний обов'язок перед деякими людьми. Тепер я закінчив тему. Чи буду писати далі про війну – поки що не можу сказати…»

* * *

Форум дає можливість глибше пізнавати світ. Раніше ми в школі щось там вчили про США, Німеччину, Францію, Великобританію… Про менші країни знали небагато. А тепер ось, будь-ласка: «Макс Безора. Каталонська поезія». Або «Вечір румунської літератури. Ліліана Коробка та Василь Ерну». Можна спілкуватися з македонським автором Кіро Доневим. Або з сербами – Марією Міджович та Срджаном Срдичем. Або зі словенцем Міланом Деклевом. Мушу сказати, що з мешканцями колишньої Югославії спілкуватися непросто – вони погано володіють російською, а їхні мови українцю не так просто зрозуміти, як скажімо, білоруську, словацьку чи польську. А було б про що поговорити! Адже те, що у нас відбувається на Донбасі тепер, югослави пережили майже чверть століття тому. Які уроки винесли?

А як тепер почуваються білоруси? Теж очікують війни з Росією? А що у них відбувається з літературою? Цікаво було поговорити з білоруськими літераторами Марією Роудою, Володимиром Пятровічем, Алесєм Пашкевічем, Валянцінай Аксак. Попри нашу дивовижну спорідненість, відчувається, що проблеми у наших країн зовсім різні. Але нас об'єднує така річ, як солідарність. І не лише слов'ян. Була на Форумі і Алла Дудаєва, яка представляла книгу «Мільйон перший. Джохар Дудаєв» – про свого героїчного чоловіка. Поряд я побачив журналістку Марію Базелюк, яка неодноразово була у воюючій Ічкерії і зустрічалася із славетним генералом. Пані Марія дізналася про те, що Зелімхана Яндарбієва на українську перекладає львів'янин Володимир Тимчук – правнук одного із засновників незалежної Гуцульської республіки (1918–1919). Попросила передати для нього перший том поезій Яндарбієва. Не без хвилювання прочитав у цій книзі вірш «Друг», присвячений білоруському поету Ригору Бородуліну. Є там такі рядки:

Корда белорусский поэт седоглавый
Восславит чеченцев свободу и дух,
В Черных горах туманы под солнцем тают
И песни Полесья ласкают мой слух…

Чомусь подумав: от в цьому неминучому збігу обставин (світ же тісний!) і є головна цінність Форуму видавців. Всього, що написано, не перечитаєш, але неодмінно зробиш крок вперед у пізнанні світу. Відразу захотілося дізнатися: а що ж писав чеченський поет про Україну? Це вже, мабуть, дізнаюся на наступному Форумі. А поки що читаю рядки незламного чеченця про нашу сестру Білорусь:

Когда белорусский поэт зачитает
На мове родной стихи о Чечне,
Орлы над горами парят величаво
И аисты в клювах несут по Весне…

З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

КОСТЯНТИНУ ЖУРАВЛЮ – 90 РОКІВ

Редакція газети «Нація і держава» щиро вітає славного патріота Буковинського краю з села Брусниці, Кіцманського району з славним ювілеєм. Нехай щастить Вам, шановний ювіляре, в усьому і надалі, бо Ви – шанована нами, всіма, хто Вас знає, людина. Будьте здорові до 100 літ і більше. Вам шана і любов. Хай літа Ваш поріг обминуть.

Їду дорогою, що веде на Вашківці. Зупиняюся в мальовничому селі Брусниця. Підходжу до воріт гарної садиби, де мешкає чудова людина, гарний господар Костянтин Дмитрович Журавель. Все тут зроблено до ладу: гарний будинок на обійсті і чистота. Навколо багато квітів – і літніх, і осінніх. Мене зустрічає донька господаря. Виходить пан Костянтин з дружиною Іванною. Ми сідаємо на подвір'ї, бо так хочеться тут надихатись таким чистим повітрям, настояним цим ароматом духмяних квітів.

Знайомимось і починаємо розмову.

Пан Костянтин розповідає, що в школу пішов 1933 році за окупації Румунії. Сім'я була з п'яти чоловік. Він був найстаршим і допомагав матері в усьому. Важкий був той час. Молились до Бога в школі, ставили на коліна і просили, аби Господь послав їм хліба. Пізніше заставляли дітей так само молитись, просячи хліба в «батька Сталіна». І таку молитву вони мали прочитати 12 разів.

Костянтин Дмитрович добре запам'ятав, коли йому було вже 15 років, до школи прийшов його батько і сказав, що Україна стала Самостійною. Це було 30 червня. До школи підійшли ще двоє чоловіків: Василь Плешка і Микола Лук'янюк (їх уже немає в живих – Царство їм Небесне!).

На руках у них були пов'язки з написом ОУН. Вони пройшли через річку Черемош і йшли на гору, щоб вивісити блакитно-жовтий прапор. Дівчата вже плели з квітів вінок, бо з села Кути мали підійти Січові Стрільці. Та не так склалося, як гадалося. Всі здалеку побачили на конях людей в зелених беретах – прикордонників (румунських). Заховали прапори за пазуху. Та відібрали в Миколи Лук'янюка, засудили до смерті.

Таким був 1941 рік. Старший б рат також був великим патріотом і загинув за Україну у Львові. Та прапор, захований в пана Костянтина, зберігся і досі. Звичайно, не в такому вигляді. Беріг його, як зіницю ока, як головний символ віри.

Добре запам'яталась Костянтину Дмитровичу подія 1945 року, коли вони поїхали в ліс заготовляти дрова. Він приїхав додому, а на обійсті плач, крик. То зробили облаву: шукали українські книги, журнали. Зробили на подвір'ї багаття та все спалили. Батько був на фронті. А вони ще й забрали їжу, сало. Тоді не зміг промовчати вже 19-річний Костянтин, коли не було чим в родині харчуватись і пішов у Вашківці в КДБ. Там його матір обізвали с…, а він і відповідає, що то моя мати, а не якась там… Його й заарештували за захист матері. Через певний період часу відпустили. Але була армія: Вітебськ, Свердловськ, Аральськ, Кіровськ. Як ворога народу заслали рубати ліс. Призначили на другий рік служби старшиною роти, «повісили» на нього велику матеріальну нестачу. Тож мусив відбувати тут довгих п'ять років, як ненадійний. Бандерівцем обзивали. Одного разу хотіли вбити, а дружина вбивці швидко відвела його руку від курка. Знову ж неможливо було мовчати. Так що переніс, пережив, настраждався…

Повернувся додому, а в селі вакханалія: голова колгоспу давав волю своїм діям, обкрадав людей, знущався над ними. Та вже в 1955 році сусідський хлопець написав сценарій, і вони ходили селами, виступали, аби люди не боялись місцевих управ.

Бог подарував пану Костянтину Журавлю довгий вік життя. Багато чого він зазнав на своєму життєвому шляху. Але Господь милував його, за що він щиро вдячний Богу.

В 1957 році доля звела пана Костянтина з судженою, дружиною Іванною. В мирі і злагоді йдуть поруч всі роки. Виростили троє дітей: двох синів і дочку.

Приємно було вести розмову з такою мудрою, гарної душі людиною. Побільше було б таких людей, патріотів, то й жили б ми краще.

Пан Костянтин говорить, що він хоч би зараз поїхав на схід України та допомагав би нашим воякам: чистив би картоплю, готував їжу. «Та хто мене візьме? – додає. – Шкода мені наших хлопців, але наша переможе, бо українці сильні духом.»

Тож нехай Господь дарує пану Костянтину і його родині багато років щасливого життя.

Нашій Україні бути, бо поруч з нами такі прекрасні люди!

Слава Україні! Героям слава!

М. КИСИЛЬОВА

ЕТНОДИВЕРСІЯ

ПРО ПІДРУЧНИКИ «ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»...

Закінчення. Початок на 4-й стор.

Для порівняння.

1. Хрещення Києва роботи українського митця Святослава Гординського
2. Хрещення киян роботи російського художника К.Лебедева (у підручнику)
3. Хрещення України-Русі українського художника П.Андрусіва
4. Хрещення Києва російського художника Ю.Лазарева
5. Зарисовка Св.Володимира Великого з його монети кн.Гагариним
6. Погруддя Володимира Великого з пам'ятника у Москві
7. Ікона св. Володимира Великого роботи українського художника Петра Холодного (молодшого)
8. Хрещення князя Володимира роботи російського художника С.Єфошкіна
9. Ікона св.Володимира Великого Хрестителя роботи українського художника Святослава Гординського
10. Князь Володимир із синами з настінного розпису у Кремлі в Москві
11. Київська і Галицька митрополії роботи Святослава Гординського
12. Зображення голови князя Володимира на гривні 1994 і 2004 р.+9

Ольга РІЗНИЧЕНКО

НАШОГО ЦВІТУ – ПО ВСЬОМУ СВІТУ

СОЛІДАРНІСТЬ СВІТОВОГО УКРАЇНСТВА

Кожних п'ять років світове українство збирається в Києві на свій Форум. Цю традицію започаткували представники нашої діаспори в першу річницю Незалежності України. Цьогоріч, напередодні 25-ліття відновлення Української Держави, 20–21 серпня, в Українському Домі столиці, відбувся VI Всесвітній Форум Українців, уперше – в умовах війни. Попри це, світове українство продемонструвало вищий прояв солідарності з воюючою Батьківщиною: його репрезентували понад 300 делегатів із 36 країн. Шістнадцять із них, долаючи неймовірні перешкоди путінського режиму, прибули із Росії, війська якої понад два роки тому вторглися на вкраїнську землю. Оскільки наша держава вперше не надала фінансової підтримки організаторам і учасникам цього престижного зібрання, то делегати з діаспори власним коштом оплачували і дорогу до Києва, і житло. Щоправда, попри відстороненість найвищого державного керівництва від Форуму під час його роботи, 22 серпня влада вшанувала своєю увагою делегатів, яких запросили на зустріч із Президентом до Національної опери з нагоди 25-річчя Незалежності. У своїй промові Петро Порошенко наголосив, що буде розроблена Державна програма співпраці із закордонними українцями, особлива увага буде зосереджена на захисті прав українців у РФ, а також підкреслив важливу роль української діаспори в державотворенні. Глава держави вручив ювілейні нагороди – медалі з нагоди 25-річчя Незалежності України Голові УВКР Михайлу Ратушному, Президенту Світового Конгресу Українців Євгенові Чолію та низці делегатів Форуму. Після урочистої академії відбувся великий святковий концерт за участю ансамблів і солістів із числа закордонних українців.

Тим часом про виняткову роль української еміграції в ті часи, коли наша Вітчизна перебували в статусі колонії «імперії зла», в перший день роботи Форуму говорив – переконливо і грунтовно – у звітній доповіді Голова Української Всесвітньої Координаційної Ради Михайло Ратушний.

«Найбільше досягнення українців, наш маєстат, – сказав він, – це Незалежність, за яку завжди боролася українська діаспора, яка була голосом поневоленої України у світі». Бореться і тепер. Коли російські війська вторглися на нашу землю, в числі перших добровольців приїхали захищати Україну й діаспоряни. Смертю хоробрих полягли українець із США Марко Паславський та Василь Сліпак із Франції.

Практично всі промовці зверталися до болючої теми – анексії Криму та окупації частини Донбасу путінською Росією, радилися як і чим допомогти Україні в боротьбі з агресором, добитися деокупації півострова та звільнення захоплених російськими терористами територій. Адже всюди, куди приходить Москва, існує загроза етноциду корінного населення. Це вже відчувають на собі кримські татари – корінний народ півострова та півмільйонна громада етнічних українців, стосовно яких Москва взяла чіткий курс на асиміляцію.

Виступи промовців були пронизані вірою в нашу перемогу, в них не було ні розпачу, ні безнадії. «Понад триста років, як Дамоклів меч, висіла над нами Росія, – сказав перший Президент України Леонід Кравчук. – Але ніхто не зумів витравити українство і ніколи не зуміє. Бо є велика сила національного духу нашого народу. Віками він ішов до незалежності, показуючи приклад іншим. Україна була головною рушійною силою розвалу Російської імперії. Якщо комусь у Москві прийде ідея розпочати масштабну війну проти України, то Росії буде покладено кінець».

Леонід Кравчук акцентував увагу на двох доленосних досягненнях України: вона остаточно обрала європейський шлях і на 90 відсотків відірвалась від Росії, а це перемога глобального масштабу і для України, і для світу. У нас є велика ідея – захист українських цінностей, чого ніяк не можуть збагнути на Заході і дивляться на Україну через призму Москви. Як один із засновників ГО «Україна – НАТО», Л.Кравчук вважає, що в країні треба провести референдум щодо вступу до Альянсу, результати якого стануть для влади водночас сигналом і аргументом на переговорах. Коли в грудні 1991 року в Бєловєжській пущі Леонід Макарович підписував, як він каже, «головний документ про розвал Союзу», то в нього були результати всеукраїнського референдуму – понад 91 відсоток голосів за Незалежність України, аргумент, який дозволяв йому заявити: мій народ уже вирішив… Насамкінець перший Президент закликав українців до єдності: «Давайте наведемо лад у своїй хаті і будемо будувати нове життя…»

Привітав учасників Форуму та подякував закордонним українцям за подвижництво третій Президент України Віктор Ющенко. Одна із старих європейських націй – українська, яка дала світові духовні цінності, досі потерпає від наслідків політичної унії з Москвою, зазначив він. Її загарбницька політика сьогодні спровокувала шість конфліктів на сході Європи. «Путін шукає шпаринки для агресії і знаходить їх там, де відсутня національна ідентичність, де немає української мови, української церкви, традицій, культури, – сказав Віктор Ющенко. – Він нападає там, де створений плацдарм для «русского міра», як це сталося в Криму і на Донбасі». Тому питання, які посилюють українську свідомість, мають бути на порядку денному влади в числі першочергових. Але на практиці поки що це не так. Видатний гетьман Іван Мазепа досі не може «дійти» до Києва і постати на його головному майдані. Є в столиці Меморіал Геноциду, а мав би ще бути Музей Голодомору, присвячений пам'яті десяти мільйонів убієнних українців. Коли зробимо Музей «Українці у світі» і людство дізнається про величезний внесок українства у науку, культуру, то наш дух піднметься, вважає Віктор Ющенко і підкреслює непересічну важливість для України постання єдиної помісної церкви, проведення референдуму щодо приєднання до НАТО.

Важливі проблеми, зокрема, потребу тісніших зв'язків України з діаспорою порушили у своїх виступах віце-прем єр з гуманітарних питань В'ячеслав Кириленко, голова Комітету ВР з питань охорони здоров я Ольга Богомолець. Активно працювали на Форумі міністр освіти і науки Лілія Гриневич, голова парламентського міжфракційного об'єднання «Україна і світ» Іван Крулько, Почесний консул України в Казахстані Анатолій Тарасенко. Потужно працював кримський «десант» вимушених переселенців. Уже першого дня вчений і публіцист Петро Вольвач озвучив проект звернення щодо переслідувань окупаційною владою кримського журналіста Миколи Семени, який, як і ще п'ять із обраних від Криму 15-ти делегатів, не зміг прибути на Форум. Тож делегати прийняли ухвалу «щодо зусиль України, світового українства і міжнародного співтовариства з деокупації та реінтеграції Криму», яка складається з 18-ти пунктів. В ухвалі містяться заклики до ООН, Ради Європи, Організації безпеки й співробітництва в Європі «посилити санкції проти Росії за окупацію Криму, обєднати їх із санкціями за агресію частини Донбасу й запровадити ембарго на торгівлю нафтою з Росією та відключити її від системи SWIFT до припинення агресії проти України, звільнення всіх окупованих територій та виплати компенсацій за понесені українською стороною втрати». Світове українство має «роз'яснювати у країнах проживання важливість підтримки безпеки на планеті та протидії державі-агресору – РФ», зазначено в ухвалі.

Першого ж дня роботи Форуму вручали нагороди переможцям Другого міжнародного конкурсу «Найкращий вчитель української мови за кордоном». Серед тих, кому вручено відзнаки, – лауреати і дипломанти з Норвегії, Канади, Румунії, Придністров»я. Цей день завершився великим концертом «Всі ми діти твої, Україно».

Наступного дня делегати Форуму працювали в одинадцяти секціях, а саме: державного будівництва, гуманітарної політики, правнича, інформаційної політики, освіти і виховання, трудової міграції, економічної та інвестиційної політики, волонтерства й захисту українства на окупованих територіях, духовності й церковного життя закордонного українства, молодіжної політики, мовної політики. По закінченні роботи керівники секцій оприлюднили розроблені ними резолюції, які схвалив Форум.

Делегати прийняли Ухвалу VI Всесвітнього Форуму Українців, Звернення до світового співтовариства з приводу неоголошеної війни в Україні, Заяву про засудження російської агресії та звільнення окупованих територій.

Обрано керівні органи УВКР. Її Головою знову обрано Михайла Ратушного. Його заступники – Стефан Романів (Західна діаспора), Тарас Дудко (Східна діаспора), Ольга Кобець (Україна), голова Контрольно-ревізійної комісії – Віктор Генералюк. Обрано також 37 членів Президії УВКР.

Внесено деякі зміни до Статуту УВКР. Зокрема, ухвалено, що члени керівних органів УВКР є делегатами наступного Форуму без додаткового висунення і поза квотою для організацій – членів УВКР.

Упродовж двох днів роботи Форуму з його трибуни пролунало багато дуже цікавої інформації, як і цінних пропозицій для поглиблення ефективності співпраці нашої влади та закордонного українства, яке має можливості впливати на піднесення репутації України за кордоном, поширювати правду про українську націю та її державу в світі, звичайно ж, використовуючи для цього потужний інтелектуальний потенціал українців в Україні. Сподіваємося, що всі матеріали Форуму будуть опубліковані окремим виданням, оскільки в нашому випадку, як бачите, ми обмежені газетною шпальтою. Всесвітній Форум Українців – це геополітична подія, яка, безумовно, впливатиме на життєдіяльність закордонних українців впродовж щонайменше наступних п'яти років.

Ольга ДМИТРЕНКО

ТОЧКА ЗОРУ

Ольга РІЗНИЧЕНКО-БОНДАР:

«Чиновники мають ширше відчиняти двері, коли в них заходять волонтери»

Від Всеукраїнського благодійного фонду «Соборність» була делегатом на VI Всесвітньому Форумі Українців (УВКР). Працювала в секції «Волонтерства й захисту українства на окупованих територіях». Співголовами нашої секції були депутат ВР I-VI скликань Іван Заєць та заступник командира 131-го батальйону, відомий дослідник Голодомору Олександр Ушинський. Спираючись на власний волонтерський досвід, починаючи з березня 2014 року, поділилась своїми міркуваннями про тенденції у волонтерському русі, характерні для нашого часу.

Волонтерський рух в умовах Майдану і згодом – неоголошеної війни з РФ сформувався як специфічно українське, унікальне явище національної самоорганізації спільноти. Завдяки волонтерам у 2014 році матеріально забезпечувались щойно сформовані добровольчі батальйони і підрозділи ЗСУ. Здійснювалась допомога біженцям з окупованих територій. Згодом волонтерські організації частково самоліквідувались або переформатували роботу. На сьогодні актуалізувались посередницька та комунікативна функції волонтерської діяльності в інформаційному, юридичному, культурно-просвітницькому напрямках. Об'єктами волонтерської допомоги залишаються військові підрозділи, шпиталі, демобілізовані бійці, сім'ї загиблих і поранених бійців, населення на окупованих територіях, буферній та прифронтовій зонах. Актуальними і надалі є такі аспекти волонтерської діяльності:

1. У військових підрозділах, що розташовані в зоні АТО, гуманітарно-матеріальне забезпечення здійснюється адресно з питань, які не задовольняються державою. До військових підрозділів передаються транспортні засоби, оптичні прибори, літальні апарати (дронів, безпілотників). Важливо сьогодні продумати юридичне оформлення волонтерської допомоги із можливістю перевірки та ревізії.

2. Волонтери інформують бійців закріплених за собою підрозділів про юридичні служби, що допомагатимуть рядовим бійцям АТО захищати свої права у конфліктних ситуаціях з керівництвом, демобілізованим – у реалізації ними законних прав: отриманні документів, виплат, а також різноманітних пільг, компенсацій тощо.

3. Важливим залишається духовний і культурно-просвітницький напрямок роботи, на якому волонтери співпрацюють із капеланами та заступниками командирів з виховної роботи. Це формування і поповнення бібліотек духовною і тематико-патріотичною літературою з різних аспектів життя, зокрема, історичного, художнього, науково-пізнавального аспектів. Забезпечення газетами і журналами. В цьому плані ефективність збільшилась б, якби налагодити зв'язки із службами відповідних міністерств.

Закінчення на 7-й стор.

ПРИВІТАННЯ

З НАГОДИ 75-ЛІТТЯ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Нинішній, 2016 рік – ювілейний в історії державотворення України. 30 червня 1941 року, 75 років тому, Народні збори у Львові ухвалили Акт відновлення Української Держави. Тоді ж було сформовано уряд – Українське Державне Правління (УДП) – на чолі з Прем'єром Ярославом Стецьком.

Німецька окупаційна влада вороже зустріла Акт державотворення і вимагала від Степана Бандери та інших провідних діячів ОУН, як організаторів скликання Народних зборів, відкликати доленосні рішення. ОУН категорично відкинула ультимативні вимоги нацистів. Як наслідок, провідники ОУН опинилися в концтаборах.

Ярослав Стецько очолював УДП до останніх днів життя. Своїм наступником призначив Богдана Федорака, який від 1986 року виконує обов'язки Голови УДП. З нагоди 75-річчя Акту він привітав українців.

Привітання з 75-літтям прийняття Національними Зборами Акту відновлення Української Держави 30 червня 1941 року в.о. Голови Українського Державного Правління Богдана ФЕДОРАКА

Високодостойні пані і панове! Шановна громадо!

Минає 75 років з часу створенного Національними Зборами за ініціативою Організації Українських Націоналістів у Львові Українського Державного Правління на чолі з Ярославом Стецьком 30 червня 1941 року – АКТУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ. Цей відчайдушний та сміливий чин наших батьків та матерів в умовах зудару сталінського СССР та нацистської Німеччини, роздмухування світової війни, насильницького поневолення, а то й знищення цілих народів, засвідчив незламну волю української нації до державотворчої самореалізації, загосподарення своєї, Богом даної землі, утвердження як суб'єкта на світовій політичній шахівниці.

АКТ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ніколи не був відкликаний чи скасований, а відновлена Українська Держава – ніколи не самоліквідувалася. Незважаючи на напади ворогів і важкі лихоліття, спамовіддана праця та мільйонні жертви кращих синів та дочок українського народу не пішли на марне, і кожне наступне покоління гордо несло мандат української державності в Україні та по всьому світові.

Гостро вороже ставлення Москви і Берліну до Акту 30 червня відштовхнуло від них мільйони українців, що врешті призвело до краху нацистської, а з часом і комуністичної імперії та відновлення української державності у 1991 році. Тому видається дивним, що в Законі України «Про правовий статус та вшанування пам'яті борців за незалежність України у ХХ столітті», прийнятому українським парламентом у 2015 році, правовий статус борців за незалежність України у ХХ столітті надано ОУН, УПА, АБН, УГВР, але випущено УДП. Будемо вважати це прикрою помилкою, яка потребує негайного виправлення законодавцями.

Нинішнє покоління українців зіштовхнулося із новими страшними викликами – збройною агресією Росії, анексією Криму та окупацією частини Донбасу та виявилося достойним своїх батьків, зупинивши російську агресію. Тому як ніколи актуальними звучать для нас слова Голови Українського Державного Правління Ярослава Стецька, який перейшов у кращі світи рівно 30 років тому – 5 липня 1986 року, написані за п'ять днів перед смертю – 30 червня: «А тепер з'єднані духом та ідеєю маємо далі машерувати вперед, і я вірю, разом з'єднані переможно до перемоги. Наша сила в боротьбі, вірі, молитві і принциповості. ОУН завжди перемагала як доровказ, як світло в темряві як незламний носій революційно-визвольної ідеї, ніколи не капітулювала, і завжди була в боротьбі з опортунізмом і дефетизмом. Тим шляхом ідіть далі, бо Легенди, Яціви, Пясецькі, Мирони, Шухевичі, Грицаї, Бандери не хилили вниз прапора, не знали рабства ані опортунізму. Я теж не схилив і не схилю прапора Української Революції при Божій Помочі. Хай повіває він непереможно, як і тризуб з мечем на Святій Софії. Наше гасло – Христос в Катакомбах, Україна в боротьбі за християнський ідеал свободи і державної незалежності! ОУН за Українську Соборну Самостійну Державу! Слава Україні! Героям Слава!»

Слава Україні! Героям Слава!

ФОТОРЕПОРТАЖ

ЮВІЛЕЙ ДЕРЖАВИ НА ГОВЕРЛІ

25-річчя відновлення Української державності відзначали не тільки масштабним військовим парадом у Києві та пишними урочистими святковими заходами по всіх містах і селах України. Найактивніші громадяни зробили ювілей держави ще й особистим досягненням: піднялися 24 серпня на вершину найвищої і важкодоступної гори України – Говерлу! Піднімалися поодинці і цілими родинами. Пішки і на гірських велосипедах. Зустрічалися тут і натхненно співали гуртом «Ще не вмерла України» і цілі колективи: пластунські, спортивні, військові і, навіть,… письменницько-поетичні з найактуальнішим гаслом сучасності «Соборну Україну в соборну Європу!».

Сильно втомлені, але такі щасливі досягнутим, вітали один одного вже традиційним для українців вітанням: «Слава Україні!», а у відповідь лунало: «Героям слава!».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК,
член Української сотні на барикадах Білого дому у Москві 19-21.08.1991, учасник сходження на Говерлу

Поети і письменники з першого поетичного фестивалю в Івано-Франківську з гаслом: «Соборну Україну в соборну Європу!»

ТОЧКА ЗОРУ

«Чиновники мають ширше відчиняти двері, коли в них заходять волонтери»

4. Волонтери можуть також виступити координаторами в організації спільних заходів військових і цивільного населення з нагоди державних свят, заходів, присвячених видатним особистостям, організації тематичних круглих столів, дискусійних майданчиків з різних актуальних питань, фестивалів, конкурсів тощо. В цих питаннях важлива підтримка місцевої влади.

5. Волонтери координують зв'язки військових із освітніми закладами, допомагають налагодити виховну патріотичну роботу по школах. Можливо, з цих питань варто було би встановити діалог з Міносвіти та відповідними управліннями.

6. Волонтери допомагають визначити серед військових і громадських активістів на звільнених територіях осіб, здатних займатися організаторською роботою із подальшою допомогою в їхньому навчанні, участю у тренінгах, воркшопах, майстер-класах. Це, власне, потенційні кадри для державної служби.

На мій погляд, представникам державних органів є багато чому повчитися у волонтерів в плані швидкості, ефективності та креативності у вирішенні нагальних суспільно-державних проблем. І взагалі, чиновники мають ширше відкривати двері своїх кабінетів, коли в них заходять волонтери!

Ольга РІЗНИЧЕНКО-БОНДАР

Закінчення. Початок на 6-й стор.

ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ 25-ЛІТТЮ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

ЛІГА УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК – ПРО НЕСКОРЕНИХ

Незалежність далась і дається для України важким шляхом. Це є шлях великих жертв, шлях постійної праці у державотворенні.

Львівська міська організація Всеукраїнської Ліги Українських Жінок з великою патріотичністю і піднесеністю провела цього року відзначення цього славного ювілею. Ювілей, якому віддані серце і душа кожного українця. Найкращим методом виразу своїх душевних почувань завжди були музика, спів, поезія. У саме у цьогорічному святкуванні, проведеному ЛМО ВЛУЖ, прозвучали окремі поетичні твори лужанок. Це, зокрема, поезії, сповнені любові і відданості рідній Батьківщині, Матері-Україні.

Окремим поетичним розділом на святкуванні зазвучали досконалі за змістом та формою вірші львівської поетеси Розалії Тарнавської, багаторічної членкині ЛУЖ, члена асоціації письменників України. Переважно піснями на слова віршів Р.Тарнавської насичені виступи солістки літературно-пісенного ансамблю «Рута» Ольги Стефанко, дзвінким сопрано солістки хору «Нескорені» Ярослави Гунько та соліста «Рути» – Яреми Ванчицького з його рідкісним густим басом. Тут можна черпати натхнення і надію, яка дає силу, віру в перемогу нашої Вітчизни.

Ведуча програми на цьому ювілеї Іванка Корнецька підкреслила значення 25-ліття Незалежності українського народу, відзначила найвидатніших Героїв України минулого та сучасності. Тут згадані були (у несфальсифікованому вигляді!) важливі ювілейні дати героїв України. Це, в основному: 125-річчя народження Євгена Коновальця, керівника УВО-ОУН; 100-річчя народження Петра Дужого, лідера ОУН, політв'язня; 80-річчя розстрілу комуністами поета Миколи Вороного, автора пісні "За Україну, за її волю"; 45 років від дня смерті у таборах Михайла Сороки, члена Крайової екзекутиви ОУН. Ведуча згадала також про 75-річчя проголошення ОУН(б) у Львові Акту про відновлення Української Державності та арешт провідників-націоналістів німецьким гестапо та їх розстрілу.

З неповторним по змісту та формою поетичним словом виступила львівська поетеса Розалія Тарнавська. Її вірш «Де їх могили?» із збірки «Здобути волю поклялись» справив на слухачів особливе враження глибиною патріотичних почувань й відбиттям історичної правди про нашу країну, а також висвітленням героїзму українського народу в боротьбі за волю й незалежність:

А де ж могили їх спокою,
Тих, хто життя віддав за волю?
Боявся кат навіть мертвих.
Велів з лиця землі їх навіть стерти.
Своя земля не стала пухом
Для тих, що сильні були духом.
Бо де ж Богданова могила,
Скажи, Вкраїно, моя мила?
А де Мазепи? Де Петлюри?
Бандери де і Коновальця?
Пилипа Орлика – вигнанця?
Де їхні кості спочивають?
Не знають правнуки, не знають...

Із словами спогадів виступив експресивно і виразисто Ярема Ванчицький, активіст «Руху» і колишніх подій відновлення Української держави.

Членкиня ЛУЖ та християнської спільноти Надія Данилюк виступила з гарною поезією, сповненою відданої любові до рідного краю: «Наш прапор», «Я повернусь» та ін. із збірки «Патріотична поезія».

На ювілеї 25-річчя Незалежності ґрунтовно згадано Велетня духу української мислі та справи Митрополита УГКЦ Андрея Шептицького, Людину святу і шановану всім українським народом та багатьма представниками науки, культури, мистецтва усього світу. Справедливість зобов'язує пам'ятати та відзначати ці благородні дати впродовж всього життя.

Крім вищезгаданих імен, ще прозвучали слова вдячності та пошани до геніального українського поета, письменника-мислителя Івана Франка, 160-річчя котрого ми святкуємо в цьому році. Свій вірш під назвою «Франкові» присвятила Р.Тарнавська, а прочитала дзвінко, з високим почуттям Ольга Стефанко. «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» – вірш І. Франка виразився піснею Я.Ванчицького.

Пісня-гімн «Не пора, не пора…» на слова І.Франка завершила ювілей 25-річчя Незалежності України, який пройшов змістовно та урочисто у Львівському Будинку Вчителя.

Лідія САДОВА, м. Львів

 МИ СТАЛИ ВОЛІ НА СТОРОЖІ

«КРИВБАС». ПОКЛИК – ЛИЦАРСЬКА ЗВИТЯГА

Марія БАЗЕЛЮК

Україно, ти моя молитва,
Ти моя розпука вікова.
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права.
Ради тебе перли в душу сію,
Ради тебе мислю і творю.
Хай мовчать Америки й Росії,
Коли я з тобою говорю.
Василь Симоненко, «Україні»

Бійці «Кривбасу», п'ятий в другому ряду – їх командир Ігор Сапіга

Українці – дивовижна нація. Вона народжує Героїв, які в ім'я її свободи готові за неї вмирати, але та ж нація приводить до влади людей посередніх, яким не притаманні ні лицарська звитяга, ні відвага, а лише жага до безмірної розкоші та багатства. Далі нація, опинившись на краю безодні, знову вилонює Героїв, які рятують рідну землю від потопту орди. Як от сьогодні.

ФЕНОМЕН ДОБРОБАТІВ

Коли Україна втратила Крим і, беззбройна та зраджена тими, хто присягав її захищати, а тепер здавав російським бандформуванням Донбас, опинилася за крок до катастрофи, горстка сміливців стала на прю з ворогом. Так, їх було небагато, як на нашу 45-мільйонну державу. Але ж перемагає сила Духу, а не сила зброї. Люди без досвіду і спеціальної підготовки, без амуніції та військової техніки, але з мотивацією – рідний край боронити, змогли докорінно змінити ситуацію на Сході України. Вони її захистили, вберегли, а своєю першою перемогою вважали той день, коли їм, добровольцям, дали те одиноке, що вони найбільше просили у влади – зброю!

Саме завдяки відповідальному рішенню озброїти добровольчі батальйони вдалося повернути під контроль України Слов'янськ, Маріуполь, Артемівськ, Попасну та Лисичанськ, Мар'їнку та Красногорівку, Карлівку та Піски, ряд інших населених пунктів, які мають стратегічне значення. Мало того, добробати повернули українцям віру в свої сили, яка на тлі тотальної деморалізації, що після ганебної здачі Криму та переляканого лементу високих достойників «все пропало» охопила військові частини, міліцію, СБУ, почала, було, занепадати. Вони готові були до самопожертви, знали, що можуть загинути – і гинули!

Перший резервний добровольчий батальйон Національної гвардії був сформований ще на Майдані. Його комбат генерал Сергій Кульчицький зробив усе, щоб він відповідав найвищим бойовим і моральним стандартам, і – загинув. Згодом, уже в складі МВС, постали батальйони «Азов», «Дніпро-1», «Донбас». Патріотичний порив добровольців був таким високим, а створення добробатів таким стрімким, що в певний час їх було аж 35. Про їхню відвагу ходили легенди: згадаймо хоча б кіборгів, лицарів «Правого сектора». Згадаймо безприкладний героїзм «азовців», які повернули Україні Маріуполь.

«А НЕ ДАМО КОЗАЦЬКОЇ СЛАВИ НА ПОТАЛУ…»

Нещодавно мені по-справжньому пощастило. По-перше, я побувала в Кривому Розі, який мені так припав до душі, що, від'їжджаючи, зробила висновок: у цьому місті могла б жити. По-друге, пощастило й на зустріч – з бійцями та командирами роти патрульної служби поліції особливого призначення «Кривбас». Про цей добровольчий підрозділ я багато чула від волонтерки Ольги Різниченко-Бондар, її «кривбасівські» репортажі публікувала «Нація і держава». Рота саме перебувала в місці «постою» на ротації, тож вдалося побачити її «апартаменти» та «підсобку», поспілкуватися з командиром, полковником поліції Ігорем Сапігою, інспектором по зв'язках із військовими, волонтерськими та громадсько-політичними організаціями Ядвігою, бійцями, одне слово, з особовим складом. Вразили мене ці люди щирістю і чинним патріотизмом – не трибунним і не диванним, а таким, що без галасу та хизування справді працює на націю і її державу. Розпитую, як формувався «Кривбас», і чую у відповідь:

– «Кривбас» створювався в умовах патріотичного піднесення…

Ігор Сапіга розповідає про всенародне обурення Криворіжчини, коли там дізналися, як у Донецьку та Луганську міліція та СБУ здалися без бою на «ласку» проросійських банд, ще й зброю сепаратистам віддавали. Зрадники вкрили себе ганьбою, і їх в Кривому Розі відверто зневажали. Мабуть, подумала я, генетичний код пращурів – річ невмируща. Тож і озвався він у душах криворізьких чоловіків козацькою гідністю, а коли почули, що й до їхнього міста придибала чума з колорадськими мітками, то не на жарт розізлилися нечуваним зухвальством «нечисті» і сказали: «А не дамо козацької слави на поталу!» І не дали. «Якби навіть хтось із колорадів хотів вийти на трибуну, то до неї не дійшов би, – каже пан Ігор. – Наші мужики звідусіль приїхали, і то з найрішучішими намірами».

– Місцева влада не організовувала спротиву сепаратистам, – каже пані Ядвіга. – А чого ще можна чекати від Вілкулів? Люди самі збиралися, організовували, по суті, самооборону. Майданівці створювали блокпости, їздили на Чонгар, де треба, давали відсіч. Першого березня 2014 року в Кривому Розі навіть, було, вивісили російський прапор. Ми закликали людей прийти на мітинг. І коли наступного дня на 95-му кварталі зібралися тисячі людей, то це вже була перемога народу. Ми відстежували тітушню, а на площу все прибували люди, активісти з Правого сектора, Чорного батальйону, Самооборони. Відбувся грандіозний мітинг. Згодом ми, волонтери, вже їздили в 17 бригаду. Бізнесмени підсобляли грішми, знаючі люди відновлювали танки, військову техніку.

– Дніпро, Кривий Ріг, вся Дніпропетровщина на чолі з тодішнім «губернатором» Веніаміном Коломойським та його командою стали на захист України і врятували її Південь від російської окупації. Не жаліючи ні сил, ні коштів, по суті, розбудовували територіальну оборону, приймали поранених бійців у лікарні ім.Мечнікова. Українці ніколи не забудуть цей громадянський чин, рівний подвигу. Коли Ви по-справжньому відчули, що Україна в небезпеці і треба її рятувати?

– Анексований Крим, російські бандформування разом із доморощеними сепаратистами нищать Донбас. Батьківщина в небезпеці! Ми ж чоловіки, наш обов'язок – її захищати, ми ж гордість маємо, гідність. Зібралися ми, п'ятнадцять «афганців», пішли до військкомату, а його маса народу штурмує, всі хочуть у Збройні Сили. Заходимо і ми, «афганці», а нам кажуть: ідіть додому, чекайте, викличемо, мовляв. Заходять кадрові військові, і їм також – «викличемо». Чекаємо, а нас не кличуть

Про цю, «мобілізаційну», ситуацію згадує в книзі «Добробати» міністр оборони України Степан Полторак: «Коли люди побачили агресію і вийшли із ступора, пішли до військкоматів. А там нікого. Повністю розвалена мобілізаційна система ЗСУ… За 25 років Незалежності робилося все, щоб знищити потенціал Збройних Сил, щоб вони були не готові і нездатні вести бойові дії. Це стосувалося практично всього: озброєння, техніки, оргштатної структури, офіцерів, генералів. Військкомати були скорочені разів у десять і не могли приймати таку кількість людей, яка прийшла до них після Майдану».

«КРИВБАС» МЗДУ НЕ БЕРЕ!

В силу того, що боєздатної армії не було, першими добровольчими формуваннями мали стати батальйони територіальної оборони, які створювалися за рахунок призову на службу у військкоматах. Але дуже скоро стало очевидним, що ставку на них не варто робити, оскільки вони довго формувалися і були не боєздатні. Тоді й виникла ідея створювати спецпідрозділи лише з добровольців. Цю місію було покладено на МВС.

– Мені зателефонував полковник Андрій Гречух, начальник Криворізького міського управління міліції, досвідчений, із стрижнем керівника чоловік, сказав, що є рішення про формування в Кривому Розі добровольчого батальйону в складі міліції, – розповідає пан Сапіга. – Я погодився. На той час формували «Дніпро-1». Для однієї із його рот ми комплектували особовий склад із співробітників міліції, які негативно сприйняли зраду міліції Луганська та Донецька. За кілька тижнів набрали ще два взводи. Ніколи не набирали із числа колишніх засуджених чи алкогольно залежних.

Батальйон «Кривбас» вважає своїм днем народження червень 2014 року. Його комбатом став Ігор Сапіга. «Кривбас» від початку формувався за високими моральними і професійними стандартами. Вони вирушили в АТО під Покровський. Стояли на блокпосту і з усією притаманною справжнім професіоналам пильністю здійснювали фільтраційні заходи. Дуже скоро «Кривбас» заробив собі славу непідкупного підрозділу.

– Ми затримували порушників, – розповідає комбат, – але жодному з них не вдалося відкупитися чи уникнути покарання. Якось ми затримали дві групи «махновців». «Я тебя уволю», – кричав мені вищий за званням міліцейський чин, та ми все одно їх не пропустили. Незабаром я зрозумів, що представники певних силових структур брали участь у корупційних схемах, заробляли гроші на війні. Ми не замарали себе ні мародерством, ні мздоїмством. Був і відсів. Якщо траплялися факти вживання алкоголю чи зловживання, ми очищалися від таких людей. «Кривбас» мзду не бере!» – цей клич неначе став нашою візитною карточкою. Якщо хтось каже, що грабували добробати чи ЗСУ, то скоріше за все хтось ловив рибку в мутній воді, прикриваючись ними.

– От на що нарікали спочатку наші бійці, то це на те, що ми не на передовій. Мовляв, інші воюють, а ми – блокпости «фільтруємо». Батальйон серйозно займався збройною підготовкою і до січня 2015 року бійці вже набули серйозних професійних навичок. Наша військова фронтова сторінка розпочалася в січні, коли надійшов наказ підрозділу в кількості 70 осіб прибути в сектор М у розпорядження командира Нацгвардії. Під Широкіним йшли бої, а ми не були належним чином озброєні. Звернулися «на гору». Отримали наказ провести «зачистку» трьох населених пунктів під Маріуполем і стати в Лебединському, це лінія зіткнення. Ми їздили в «Азов». У них можна було повчитися, адже вони звільняли Маріуполь. Взагалі головний удар прийняли на себе батальйони «Азов» і «Донбас», які мали танки, озброєння. Наш батальйон зайшов у Лебединське і там закріпив свої позиції. Ми здійснювали захист адміністративних кордонів.

ВОНИ СТАЛИ ПАСИНКАМИ? ЧОМУ?

Чи то популярність добробатів зачепила чиїсь амбіції, чи в декого появилось незборим бажання тримати їх в узечці, але з певного часу в діях чиновників певної касти, а відтак і в «голосах» ЗМІ, які їх обслуговують, появилися (як би делікатніше сказати) ознаки упередженості. Скажемо так, як говорить народ: владоможці, слава Богу, не всі, добровольців не злюбили. Чому? Адже річ не в «нелюбові», а в її причинах. Щодо останніх, то версій тут багато, тож невідомо, яка з них наближена до істини. Дискредитація окремих добровольців чи цілих добровольчих батальйонів посилювалася, з часом стала тенденцією і переросла в кампанію.

Чи всі добровольці були ангелами? Ні. Але всі вони разом зупинили російську навалу та опинилися в списку ворогів Путіна, та ще й під номером один. За дивним збігом обставин саме тоді на добробатів повалив шквал інсинуацій та провокативних дій. Проти них порушували кримінальні справи, та щоб висунути підозру в скоєнні злочину, потрібні були сякі-такі підстави. Їх знаходили. Чи створювали штучно. Так, одним інкримінували замах на життя київського публіциста з антиукраїнським душком, хоча мало хто сумнівається в тому, що його вбивство – справа рук російських спецслужб. Других підставили в Мукачевому. Ще одних оточили і взяли під приціл у вишкільних таборах «свої» ж таки силовики, звісно, за наказом їхнього керівництва. А з яким розмахом застосовують до добровольців випробувані методи публічної та «шептаної» дискредитації, поширюючи найнеймовірніші чутки – про мародерство, гвалтування і корупцію.

Нагнітання негативу навколо тих, хто врятував Схід України від ординської чуми, спричинилося до утвердження в суспільстві думки про те, що добровольчі батальйони хочуть потихеньку розсіяти, розпорошити і попросту знищити. Щоб задобрити Путіна? Ну, для цього треба всю Україну покласти йому до ніг. Нейтралізувати, шиючи їм справи, щоб не набридали своєю принциповістю? Вже тепліше. Бродить ще одна, ну просто неймовірна версія, яку вперто начебто нав'язують чи то в Адміністрації Президента чи самій АП. Мовляв, міністр внутрішніх справ Арсен

Волонтер Ольга РІЗНИЧЕНКО, боєць Лєна, Ядвіга

Аваков зосередив у своїх руках надто багато озброєного і дисциплінованого народу: Нацгвардію, добробати, підрозділи патрульної служби поліції особливого призначення Національної поліції України. Міністр, кажуть, чоловік амбітний, що, як зазихне ще й на куди вищу посаду, буде антидержавний заколот? Арсенові Авакову, при шалених темпах його роботи, навряд чи випаде нагода реагувати ще й на такі «бредні»… І все-таки, не секрет, що порушення кримінальних справ проти бійців добровольчих батальйонів стала буденною, та чи завжди обгрунтованою річчю. Днями, після відвідин Маріупольського СІЗО на одному із українських телеканалів народний депутат України Дмитро Лінько сказав: «У Маріупольському СІЗО, що перебуває під пильним оком свого начальника, який перебрався кермувати ним із окупованого Донецька, нині знаходиться більше добровольців, ніж сепаратистів».

«МІСЦЕВЕ НАСЕЛЕННЯ НАМ ДОВІРЯЛО»

«Кривбас», як і всі добробати, одержав цілий пакет завдань і обов'язків щодо забезпечення оборони позицій, контролю, розвідки тощо і скрупульозно їх виконував. При тому пам'ятаючи, що серед найважливіших задач було і залишається налагодження відносин із місцевим населенням. А в Лебединському, де стояв «Кривбас», 90 відсотків населення брало участь у горезвісному референдумі. «Але нам вдалося переборотии антиукраїнські настрої. Принаймні, відчутно їх зменшити», – каже пані Ядвіга. А я вже знаю, що для того, аби завоювати лояльність місцевого цивільного населення, саме вона доклала багато зусиль. Чим могли, допомагали місцевим жителям. З паливом у них – криза, посприяли, ще й штаб оборони Маріуполя виручив. Провели світло, газ, радіо, налагодили життя в селі.

А Ясинуватська районна рада та райдержадміністрація навіть подячний лист направили Міністрові А.Авакову:

«Шановний пане Міністре!

Ясинуватська районна державна адміністрація та Ясинуватська районна рада висловлює глибоку подяку Роті патрульної поліції особливого призначення «Кривбас» і особисто командиру-полковнику поліції Ігору Андрійовичу Сапізі, за добросовісну службу, допомогу в наведенні громадського правопорядку, взаємодію з райдержадміністрацією та районною радою, активну громадську позицію.

Населення Ясинуватського району знає, як чесно і гідно виконує свій обов'язок особовий склад Роти патрульної поліції особливого призначення «Кривбас», забезпечує спокій та мирне життя нашого району, в якому на сьогодні відсутня своя поліція.

За час несення служби в районі військові проявили гідність і людяність, постійно здійснювали координацію виконання завдань із забезпечення громадського порядку, надійної охорони важливих об'єктів району. Військові не стоять осторонь і суспільно-корисного життя нашого району. Ваші підлеглі надають всебічну допомогу у вирішенні проблем, де необхідні масові зусилля, організованість та оперативність. …

С.Добряк, голова Ясинуванської райдержадміністрації

Л.Євтушенко, голова Ясинуватської районної ради»

Люди завжди відчувають щирість, розрізняють, де безкорислива благодійність, а де, даруйте, підкуп. «Кривбас» тоді не отримував ні так званих командировочних, не мав фінансування. Як могли, виживали, чим могли, ділилися з місцевими жителями. Так тривало до липня 2015 року, коли вийшов наказ про відведення батальйону. На їхнє місце прийшли військові частини ЗСУ. Місцеві жителі, які відповіли щирістю на щирість і довіряли «Кривбасу», сприйняли цю звістку, як удар. Так і сказали: «Ми вам повірили, а ви нас кидаєте». Та зв'язків не поривають і досі. Тож при нагоді жителі Лебединського нагадують про себе «Кривбасу».

На той час, коли його відводили з позиції, як, до речі, й інших добробатів (останніми вийшли «Донбас» і «Азов»), у «Кривбасу» вже був авторитет, досвід, набуті бійцями нові спеціальності. Батальйон відповідав усім головним критеріям, за якими дають оцінку бойовим підрозділам. Відводили – начебто з наміром вирівняти лінію розмежування на 300 метрів, тобто вийти аж на територію Маріуполя, а дехто вже запідозрив когось у намірах здати Широкіне. Та завдяки громадськості цього таки не зробили, широкінські висоти збереглися за нами. Згодом просочилася начебто справжня причина відведення добровольчих батальйонів із зони АТО. Мовляв, Збройні Сили України не повинні ні з ким «ділитися славою переможця», і добробатів прибрали. Відтак у багатьох добровольців втрачається мотивація подальшої служби. «Мотивована людина піде туди, де вона зможе реалізувати своє покликання захищати Батьківщину. Так, дехто із бійців пішов у ЗСУ, бо нас не пускають на передову», – каже підполковник поліції Андрій Нестеренко.

А МОГЛА Б БУТИ АРМІЯ УКРАЇНСЬКИХ ЛИЦАРІВ. НЕПЕРЕМОЖНА

Так поступово, але цілком очевидно, як цілеспрямовано знищуються добровольчі формування – шляхом розсіювання, ліквідації, самознищення. А якби не амбіції визначали ставлення правителів до забезпечення обороздатності країни, а позиція справжніх державних мужів, то на базі добровольчих батальйонів уже сьогодні мали б формувати цілі бригади і готувати їх боєздатність за стандартами НАТО. Уявляєте: українська звитяга і стандарти НАТО – це ж непереможна армія і тільки! До того ж, як вже було сказано, в «Кривбасі», по суті, сухий закон – з доброї волі бійців, які цілком серйозно ставляться до своєї і батальйону репутації. Та він не єдиний в такій своїй позиції до тверезого способу життя. Приміром, добру славу щодо тверезості, як життєвого принципу, має «Азов».

Як бачимо, Україна могла б мати не лише непереможну армію. Це ще й була б армія українських лицарів, аристократів Духа… Ну, наші ремінісценсії аж зашкалюють позареальністю. Та вони не безнадійні. Реальність сьогодні така, що в зацікавленої в ліквідації добробатів сторони, схоже, спостерігається диференційований підхід – не лише дискредитаційно – силовий, а й економічний, в розумінні шантажу гривнею.

НА ГОЛОДНОМУ ПАЙКУ

Із запровадженням АТО з 14 квітня 2014 року на підставі Закону «Про міліцію» в МВС розпочалося формування підрозділів патрульної служби міліції особливого призначення. Вони займали позиції і вели бойові дії поруч із частинами ЗСУ безпосередньо на лінії бойового зіткнення, здійснювали охорону особливо важливих об єктів , оперативно-пошукові дії, стояли на блокпостах тощо. Нині вони трансформувалися, з набуттям чинності Закону «Про Національну поліцію», у підрозділи патрульної служби поліції особливого призначення Національної поліції України. Після проведення оптимізації функціонує 22 таких підрозділи з місцем «постою» в областях та Києві. Особовий склад двадцяти із них залучений до участі в АТО. Їх матеріально-технічне забезпечення та забезпечення озброєнням і боєприпасами здійснюється централізовано – по лінії МВС. Фінансування видатків на грошове забезпечення здійснюється за рахунок загального фонду державного бюджету, але через «посередництво» ОДА, тобто, за місцем «прописки». Така специфіка надходження коштів безпосередньо в підрозділи, схоже, обумовлює і добру волю до цього обласних чиновників.

Тож у нашому випадку із «Кривбасом» скільки б не надходило коштів із державного бюджету на його грошове забезпечення, одержить цей підрозділ фінансування вчасно чи не одержить взагалі, залежить від господаря міста. Чи області. Може, голова ОДА В.Резніченко раптом перейнявся фінансуванням добровольчих підрозділів? «Кривбас» як одержував 30 гривень на харчування бійця в день, так і одержує. Ну й що? Просто бійців годують лише двічі на день. І все. За логікою нуворишів, якщо «Кривбас» стояв на такому «хлібному» місці, як блокпост, і від нього не надходили «датки» «певним силовим структурам, то він їх брав собі. І це погано. Але ще гірше, якщо він взагалі не займався поборами, бо принциповий. Таких «чистоплюїв», які не вписуються в жодну з корупційних схем, в цьому жахливому корумпованому світі просто знищують. Приміром, всім фірмам надходить вказівка згори не допомагати «Кривбасу» – і за те, що принциповий, що не вписується в корупційні схеми та ще й свого часу їхого Коломойський фінансував. А це такий «гріх», що й в Києві гріх.

У жовтні «Кривбас» вирушає десь під Авдіївку. Я оглядала його «автопарк». Чесно кажучи, не впевнена чи зможе виїхати з гаражу більше одного авта. Всі інші потребують ремонту і запчастин. Так, ремонт форда «Матерік» обійдеться в 5645 грн, автобуса «Мерседес» – 1911 грн 40 коп., КАМАЗа – 4597 грн. А до автомобіля Форд «Сієра» лише запасних частин треба придбати майже на 12 тисяч гривень. Ну, й автошини нам потрібні – до всіх перерахованих вище авто, на загальну суму 86484 грн. Навела такі цифри в надії, що хтось із читачів – чи то газети, чи фейсбуку прочитає і переймеється цією справою державної ваги, і якщо у нього ще й із статками усе в порядку – допоможе. Війна, як бачимо, триває, і якщо В.Путін на зло всьому світові розпочне її активну фазу, то до кого буде апелювати наша влада? Ми з вами знаємо – до волонтерів і добробатів, ну й до нас з вами. А захищають Вітчизну ті, хто її любить. У тому числі – до глибини кишені.

Кривий Ріг – Київ

 ПОЗИЦІЯ

«ЧОЛОВІК НАРОДЖЕНИЙ ВОЇНОМ, ЗАХИСНИКОМ»

Володимир Яблоновський, «Монгол», боєць роти «Кривбас»

– Володимире, чому у Вас позивний – «Монгол»?

– Є у нас інструктор зі стрільби, Андрій Шуліков. Коли я вперше прийшов на заняття і відстрілявся на «відмінно», він сказав мені: «О, будеш мати позивний «монгол». Вони міткі у стрільбі».

– В АТО Ви були не один день… Що найважливіше на війні?

– У «Кривбасі» я від самого початку – з серпня 2014 року. Під час бойових дій головне, щоб поряд з тобою був побратим, воїн, який тебе прикриє, не втече, якому ти повністю довіряєш.

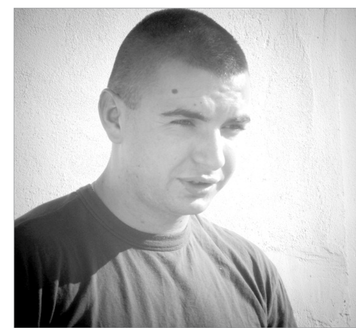
– Що – після війни? Яким бачите майбутнє України?

– Хочу бачити Україну квітучою і заможною, такою, щоб мені хотілося жити і пишатися нею. Хочу, щоб влада думала про народ, а не про те, як набити кишені. По суті поки що ми обираємо до парламенту тих, у кого багато грошей, на які він замовляє телерекламу, котра зомбує виборців. А чесних людей народ не чує. В результаті країна не одержує справжніх лідерів, бо до влади здебільшого приходять бариги. Треба насамперед зробити так, щоб ті, хто балотується, були в рівних умовах хоча б щодо часу на телебаченні.

– Незабаром, після ротації, «Кривбас» вирушить десь під Авдіївку, яка останнім часом постійно перебуває під ворожим вогнем. А по той бік Дніпра, як справедливо кажуть Ваші побратими, чимало людей живе так, наче в Україні війни нема. Що Ви хочете їм сказати, зокрема, тим чоловікам, які в тривожний час живуть безжурно?

– Хочу, щоб вони не керувалися одіозним прислів'ям «Моя хата скраю», щоб відчули відповідальність за свою країну і дбали про неї. Адже в ній жити нашим дітям і внукам, і від нас залежить, чи будуть вони щасливі і житимуть гідно, родині і собі на радість. В європейських країнах – Угорщині, Польщі – мене найдужче вразили веселі й енергійні люди, які у вихідні цілими сім'ями їхали в гори – відпочивати, а не «бухати». Чомусь я вірю, що в тривожний час ці люди так само дружно підуть захищати свою Вітчизну. А тим нашим «безжурним», які забули про війну, хочу нагадати, що найперше покликання чоловіка – бути захисником, воїном, для якого чоловіча гідність і честь – чесноти найвищої проби…

«МИ ОБОВ'ЯЗКОВО ПЕРЕМОЖЕМО….»

Віктор Алієв, боєць роти «Кривбас»

– Як давно Ви в «Кривбасі»?

– Від самого початку. Можна сказати, що належу до бійців першого призову. Першого червня 2014 року я прибув до місця формування батальйону «Кривбас».

– То на сьогодні Ви вже ветеран. А що запам'яталось з вражень перших днів, скажімо, коли вперше потрапили під обстріл?

– Я відбув усі відрядження в зону АТО. Коли вперше під Широкиним потрапив під обстріл, то спочатку навіть нічого не зрозумів. Далі побачив пошматовані речі. Все збагнув. А так сепари гатять «по-дорослому». Звикаєш не лише до свисту куль, а й до залпового вогню. Головне, наш підрозділ надійний, хлопці відповідальні, з ними можна в вогонь і в воду.

– І капітулянтських настроїв у вас нема?

– Звичайно, нема. Ми знаємо, що переможемо. А якщо не переможемо, то тільки тому, що нам не дадуть перемогти.

– Є такі симптоми?

– Авжеж! Було, що й зброю не видавали, і боєприпаси теж.

– Таке упереджене ставлення до добробатів? Чому?

– Схоже, не всім до душі наша позиція. Може, чули наш клич: «Кривбас мзду не бере!» Так ми його ще й конкретним ділом підкріплюємо. Закінчиться війна. Ми переможемо – нехай і дорогою ціною. Заживемо гідним життям, у якому не буде корупційних схем, лукавства, зради.

– Ви особисто якось готуєтесь до такого життя?

– Цього року вступив до Харківського національного університету внутрішніх справ.

– О, то Ви на правильній дорозі. Можливо, колись станете міністром внутрішніх справ. Принаймні, я Вам цього бажаю.

Розмови вела Марія БАЗЕЛЮК

ЕКСПЕРТНА ДУМКА

ВОЛИНСЬКА ТРАГЕДІЯ 1943 р.:

історичний, правовий та політичний виміри в контексті рішення Польського Сейму

Геннадій БОРЯК,
Олександр ЛИСЕНКО

Інспірація польськими праворадикальними та популістськими політичними силами нової хвилі обвинувачень на адресу українців у вбивстві поляків під час Другої світової війни не може залишитися без належної реакції української наукової спільноти. Проблема загалом має кілька вимірів.

І. Історичний вимір

Подієве наповнення проблеми має два зрізи:

а) загальна хронологія подій, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, мотиваційних чинників;

б) встановлення справжніх наслідків міжнаціонального протистояння, підрахунок кількості жертв з обох сторін, матеріальних збитків, моральної шкоди.

Щодо першого блоку питань, то тут напрацьовано значний обсяг літератури, хоча версії більшості польських та українських істориків за два десятиліття наукових контактів суттєво зблизити не вдалося. Якщо польські автори зазвичай локалізують ці події у часі та просторі як «Волинську різанину», то українські виводять її у широкий хронологічний та подієвий контекст, наголошуючи на глибинних причинах міжетнічного конфлікту.

У другому здебільшого йдеться про конкуренцію статистичних матеріалів, переважна частина яких не підтверджена вірогідними документами і має оціночний характер. При цьому польські історики тяжіють до перебільшення втрат польського населення, українські дослідники намагаються хоча б до певної міри нівелювати цю різницю. Поіменні списки загиблих під час цих трагічних подій складені лише за окремими районами і досі не опубліковані. Загальна кількість українських жертв залишається невстановленою. Польські ж дослідники і політики спираються на дослідження Владислава і Єви Сємашків, які нарахували щонайменше 36,5 тисяч польських жертв на Волині. Загалом кількість польських жертв у цьому регіоні оцінюється польською стороною у межах від 40–60-ти тис., а подеколи сягає 100 тисяч осіб. Найбільшою ж проблемою у цих підрахунках є неповнота й непевність джерельної бази. Спеціальні дослідження, спрямовані на з'ясування достовірності наявного масиву джерел щодо кількісних показників (не кажучи вже про поіменні переліки жертв з обох боків), засвідчують вкрай широкий діапазон оцінок, причому подекoли вони виявляються неспівмірними або й просто протилежними.

ІІ. Правовий вимір

З формально-юридичного погляду дії обох учасників протистояння – і українського, і польського підпілля – підпадають під юридичну дефініцію «етнічні чистки» і навіть «геноцид». Отже, про геноцид українців, вчинений поляками, можна говорити так само, як і про геноцид поляків, вчинений українцями. Однак при цьому варто звернути увагу на певні обставини, що окреслюють специфіку українсько-польського конфлікту воєнної доби. Їх, зокрема, доволі чітко окреслив український правник Микола Гнатовський.

Передусім, Конвенцію про запобігання злочину геноциду та покарання за нього ухвалили тільки у 1948 році, а чинності вона набрала у 1951 році. Згідно з існуючим на той час міжнародним правом, учинені тоді дії могли кваліфікуватися як злочини проти людяності та воєнні злочини.

По-друге, "довести необхідну для кваліфікації геноциду наявність dolus specialis – спеціального наміру – знищити поляків повністю або частково як таких – буде вкрай складно", як і навпаки.

По-третє, геноцид може здійснювати лише держава чи її окремі структури. Не існувало в минулому і немає нині держави, якій можна було б висунути звинувачення у геноциді. Якщо ж прийняти факт припинення існування Другої Речі Посполитої не в 1939 р., а в 1945 р., як вважає більшість польських істориків, то злочини здійснювали одні громадяни цієї держави проти інших громадян цієї самої держави. Тобто, Волинська трагедія може кваліфікуватися як громадянський конфлікт або громадянська війна.

Світова практика показує, що звинувачення у геноциді вкрай рідко оформляють у відповідні юридичні рішення. Навіть справи, заведені Інститутом національної пам'яті Польщі на окремих осіб, які чинили злочини проти польської людності, проходять тривалу процедуру і далекі від завершення. Не витримує жодної критики прагнення колективного звинувачення на адресу збірного образу «українських націоналістів», а також намагання надати їхній діяльності масового, цілеспрямованого й заздалегідь організованого характеру в знищенні цивільного польського населення. З одного боку, для цього бракує доказової бази, іншими словами, – автентичних документів, з яких би чітко й недвозначно поставало, що вище керівництво ОУН і УПА спланувало й здійснило таку операцію. З іншого, відомі факти, коли, масові вбивства творили обурені польськими нападами й терактами селяни, які прагнули помститися за давні й недавні кривди.

ІІІ. Політичний вимір

Існують усі підстави вважати, що широко закроєна праворадикальними силами акція має на меті не певний правовий наслідок, а політичні дивіденди (власне, підтримка «кресівського» електорату, виконання політичних обіцянок на виборах до Сейму. Зважаючи на це, слід було очікувати переведення проблеми у політичну площину.

Ще за три тижні до появи ухвали Сейму заступник голови Комітету Верховної Ради України Борис Тарасюк і народний депутат України Оксана Сироїд надіслали до польського парламенту проект спільної заяви з приводу «Волинської трагедії», але так і не отримали відповіді. При цьому депутатська група зі зв'язків з Польщею робила все можливе, аби цю постанову в Сеймі не ухвалили. Очевидно, цих зусиль виявилося недостатньо, аби нівелювати жорстку позицію більшості польських парламентарів.

З огляду на це слід констатувати, що цей явний програш української дипломатії та вітчизняного політикуму можна було б легко прогнозувати. Він є закономірним, оскільки українська влада завжди грала у цих питаннях «другим номером», ішла за подіями, а не діяла на випередження. При цьому не були використані всі канали і можливості для полагодження ситуації, виведення їх у рамки наукових і політичних консультацій, контактів між провідними вченими, громадськими і політичними діячами та організаторами.

У зв'язку з цим пропонується здійснення наступних кроків:

1. Створити міжпарламентську комісію/групу з народних депутатів України та депутатів польського Сейму, яка б діяла на постійній основі й займалася моніторингом політичної ситуації та виробленням інструментів її дерадикалізації.

2. Сформувати постійну робочу групу науковців (істориків, правників, демографів та ін.), яка за матеріальної та фінансової підтримки держави займалася б комплексним опрацюванням проблеми українсько-польських відносин з підпорядкуванням Кабінету Міністрів України та періодичною звітністю. Передбачити витрати на систематичне опрацювання архівних документів, підготовку та видання збірників документів, монографій та іншої наукової літератури.

3. Забезпечити відновлення наукових контактів учених України та Польщі в рамках конференцій та «круглих столів» з вказаного кола питань, що сприятиме з'ясуванню та зближенню позицій, популяризації наукових знань, спростуванню фальсифікацій та спекуляцій на цю суперечливу тему.

4. Забезпечити ретельну наукову експертизу усіх проектів та ініціатив у руслі державної політики пам'яті, що безпосередньо чи опосередковано пов'язані з історією українсько-польських відносин на тривалому часовому проміжку, з відповідним прогнозуванням їхніх наслідків в найближчій, середній та віддаленій перспективі.

5. Вирішити питання про підготовку спецкурсів та освітніх програм з цієї теми для загальноосвітніх та вищих навчальних закладів.

6. Розробити рекомендації з метою висвітлення цієї теми в інформаційних програмах, документальних і художніх фільмах, експозиціях музеїв.

З урахуванням сучасної міжнародної ситуації українсько-польські відносини в минулому й сьогоденні набувають статусу проблеми, пов'язаної з національною безпекою нашої держави. З огляду на це, всі установи й організації, дотичні до неї, мають консолідувати свої зусилля, аби забезпечити такий алгоритм і технології її вирішення, які б не зашкодили іміджу України та її партнерським зв'язкам з Польщею.

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

ФІЛЬМ, ЯКИЙ УБИВАЄ

Нині тема «Волинського злочину» сприймається дуже гостро і є елементом антиукраїнської пропаганди, яку веде Росія.

Художній фільм «Волинь» уперше офіційно побачив світ 23 вересня під час участі в конкурсній програмі 41-го кінофестивалю у Гдині – найавторитетнішого мистецького заходу в польській кінематографії. Згодом, 3 жовтня, має відбутися офіційна прем'єра фільму, а 7 жовтня він потрапить у широкий прокат у Польщі.

З упевненістю можна сказати, що він може бути своєрідною міною, закладеною, в першу чергу, під фундамент добросусідських українсько-польських відносин. І лише від спільних зусиль українців і поляків залежатиме, чи ця міна не вибухне...

БЛАГИМИ НАМІРАМИ...

Можна було очікувати, що рано чи пізно хтось візьметься за екранізацію трагічних подій на Волині у роки Другої світової. Вони довго залишалися темою табу в комуністичній Польщі, а в демократичній кіномитці намагалися оминати її десятою дорогою. Але все ж знайшлася людина, яка за неї взялася. Це режисер Войцех Смажовський – такий собі польський Квентін Тарантіно, візитівкою якого є насичення телекартин відвертими сценами насильства, що викликають цілу палітру емоцій і загострюють сприйняття сюжету.

Смажовський підкреслює, що такий фільм потрібен, аби «будувати мости», ініціювати активний діалог між українцями та поляками щодо подій на Волині. На його переконання, картина має спонукати до рефлексій, глибоких роздумів і, врешті решт, до вивчення своєї історії. Перед прем'єрою він неодноразово наголошував, що усвідомлює, які емоції може викликати цей фільм. Однак режисер припускає, що вони швидко вгамуються, і після цього історики й дослідники спокійно візьмуться за свою роботу, а необхідний клімат для цього їм гарантуватимуть політики з обох сторін. Утім, перестраховуючи себе, він усе ж додавав, що трохи побоюється і до кінця не може передбачити, в який бік виплеснуться емоції, викликані фільмом. Режисер зауважує, що почав роботу над фільмом чотири роки тому, ще до подій на Майдані й війни України з Росією. Відтоді реалії кардинально змінилися, і деякі теми, зокрема Волинського злочину, сприймаються дуже гостро і є елементом антиукраїнської пропаганди, яку веде Росія. Змінилися і реалії в самій Європі. Утім, припиняти зйомки фільму він не став.

Усвідомлюючи, що тема дуже складна й неоднозначна, режисер, за його словами, уважно вивчав хронологію подій кінця 30-х – початку 40-х років минулого століття, читав відповідні книги, радився з експертами. Утім, на одній із зустрічей він визнав, що черпав інформацію виключно з польських джерел, фактично залишаючи аргументацію української сторони поза увагою. І, можливо, це стало його однією з основних помилок при створенні фільму.

Сам фільм викликав чималі застереження ще на етапі створення. У процесі ознайомлення зі сценарієм і усвідомлюючи можливі наслідки від підтримки фільму відмовлялися деякі спонсори. Це змушувало Смажовського публічно звертатися до всіх небайдужих про підтримку коштами для завершення зйомок фільму. Хоча, дехто підозрює, що насправді з коштами на фільм було все гаразд, а це був свого роду маркетинговий хід, аби привернути до картини більшу увагу. Подейкують також, що у ході зйомок через переобтяження картини сценами насильства від подальшої співпраці з режисером відмовлялися люди, які від початку з ним працювали над фільмом. Однак, Смажовський усе ж довів справу до кінця, переконаний у важливості своєї місії...

Відоме прислів'я каже: «Благими намірами вимощена дорога в пекло». Саме так хочеться схарактеризувати кінцевий результат роботи Смажовського і плоди, які він може принести. Але про це трохи згодом...

Закінчення на 13-й стор.

РОДЕ НАШ КРАСНИЙ

СВІТЛА ПАМ'ЯТЬ У ТЕМНИХ МУРАХ

*Згадуйте предків своїх,
щоби історія не згасла
і золотої ниточки не губіть.*
Ольга Кобилянська

На початку вересня, який починається відзначенням Дня Знань, у Національному музеї-меморіалі жертв окупаційних режимів "Тюрма на Лонцького" відбувся непересічний захід.

Львівська Ліга Українських Жінок запропонувала розширити рамки Дня Знань, ознайомленням із однією з конкретних сторінок нашого минулого – історією одного роду, який вніс добрий вклад у розвиток української нації. Запропонувала звернути свої погляди до історії роду Лисків, як невеликої, але яскравої сторінки української історії.

Звернутися до родоводу родини Лисків у стінах горезвісної "Тюрми на Лонцького" було особливо доречно і трепетно. Адже тут починалися хресні дороги трьох представників цього роду: о. Володимира Лиска, о. Романа Лиска та Юрія Лиска. А хресна дорога отця Романа Лиска тут і завершилася мученицькою смертю. Звідси пішов він у Світ Небесний у 1949 році, а на землі був у 2001 році проголошений Блаженним священномучеником.

Отож у неділю 4 вересня в теперішньому музеї "Тюрма на Лонцького" відбулася зворушлива меморіальна зустріч. Відкрила її заступник директора музею Вікторія Садова, а відомий своєю громадянсько-патріотичною позицією львівський священик о. Зиновій Хоркавий, підкресливши важливість християнського пошанування тих, що відійшли у вічність, ініціював спільну молитву за їхні душі та поблагословив присутніх, які чисельно прибули на цю зустріч.

Солістка хорів "Лемковина" й "Рута" Ольга Стефанко чудесним співом звернулася до Матері Божої з проханням про захист і допомогу для всіх людей, для України.

А далі – цікава слайдо-презентація "Рід Лисків з Богом і Україною в серцях", яку інформативно наповнила Лідія Купчик, а художньо виконав Любомир Купчик.

Численні світлини знайомили із представниками роду Лисків, який цікавий тим, як із типового селянського роду постав рід священичий. Адже із багатодітної селянської родини Василя й Антоніни Лисків, що мешкали біля теперішньої Камінки-Бузької на Львівщині, вийшла ціла когорта священиків: о.Михаїл Ренькас, о.Микола Лиско, о.Володимир Лиско, о.Роман Лиско, о.Іван Дацишин, о.Василь Дацишин і о.Модест Дацишин. Це стало яскравим свідченням сили молитви матері та її впливу на долі дітей і внуків. З родинних переказів відомо, що мати Антоніна Лиско виділялася серед назагал побожних односельчан своєю надзвичайною побожністю. Була грамотною, любила читати релігійні видання і постійно зверталася до свого молитовника. Її релігійність передалася дітям і впливала на їхні долі і після її смерті. Двоє синів, Неоніль і Володимир, стали священиками, донька Теофілія вийшла заміж за о.Йосифа Осташевського, а доньки Марія й Юлія стали матерями священиків.

Рівнож зі своєю релігійністю всі члени роду Лисків відзначалися глибокою національною свідомістю та активною відданістю українській справі.

Це було характерним і для найстаршого сина Неоніля, котрий вибрав чернечий шлях і став о. Миколою Чину Святого Василія Великого. Здобувши високу теологічну освіту в Україні та Римі, він був ігуменом і магістром у різних монастирях України, згодом митрополит Андрей Шептицький доручив йому створити новіціят у новій бразилійській віце-провінції в Прудентополі в Бразилії.

Будучи монахом-василіянином, о. Микола Лиско завжди займав чітку українську громадянську позицію, що не завжди було безпечним в умовах польської держави і що одного разу ледь не привело до розстрілу його більшовиками. Цікавим і показовим є такий факт, що в буремні 1918-1919 рр. о. Лиско, як ігумен Бучацького монастиря, надавав притулок легендарному полковникові Українських Січових Стрільців Василю Вишиваному (архикнязю Вільгельму Габсбургу) та його ад'ютанту Остапу Луцькому, відступивши їм найкращі кімнати монастиря.

Згодом, працюючи в Бразилії, о. Микола Лиско гуртував навколо себе українських заробітчан, дбаючи про їх духовний і повсякденний добробут.

Другий син Василя й Антоніни Лисків – Володимир – став особливо видатним, активним і знаним душпастирем та громадським діячем-патріотом України, якому доля судила багато терпіти за своє служіння Богові й Україні.

За свою активну проукраїнську священичу й громадську діяльність о. Володимир Лиско двічі був арештований поляками і двічі совєтською владою.

Зокрема, у 1919 році польська влада ув'язнила його до концентраційного табору в Домб'є за участь у проголошенні в м. Городку Самостійної України, в ході якого отець очолив господарський відділ української влади. У Домб'є, серед дуже важких обставин, пробув сім місяців.

Та найважчими для отця Володимира були репресії совєтської влади. Арешт у 1945 році за відмову перейти на російське православ'я і вісім місяців перебування в тюрмі на Лонцького не зломили сили духу отця декана Золочівського Володимира Лиска і, будучи звільненим через відсутність будь-якої провини, отець далі відправляє у греко-католицькому обряді. Тоді його знову заарештовують і після жорстокого й протиправного слідства в тюрмі на Лонцького засуджують на 10 років мордовських таборів, звідки повернувся інвалідом. Хоч не міг уже ходити, щодня сидячи відправляв підпільні Служби Божі та працював творчо.

Не менш патріотичними й відданими Богові й Україні були всі діти о. Володимира Лиска і його дружини Іванни з Цегельських.

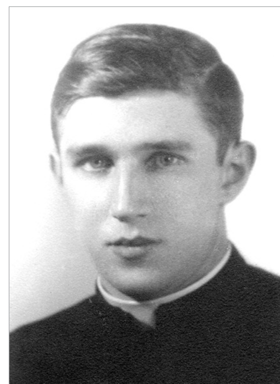
Донька Володимира-Марія Лиско-Купчик (1911–1976), вчителька за фахом, воєнними подіями була загнана аж до Відня, проте після закінчення війни повернулася до України, вважаючи, що при совєтській владі українці особливо потребуватимуть патріотичних українських вчителів, які охороняли б дитячі душі від згубного впливу комуністичної ідеології.

Донька Любов-Олена-Марія Лиско-Лешньовська (1912–2007) будучи дружиною судді Зенона Лешньовського, емігрувала до Америки, оскільки йому небезпечно було залишатись під совєтською окупацією. Там працювала звичайною робітницею на ткацькій фабриці, була членкинею Союзу Українок Америки. Виховала двох своїх дітей в українському дусі, жертовно допомагала матеріально родині в Україні.

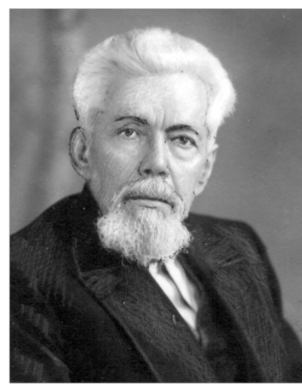
Син Олександр-Андрій-Марія Лиско (1916–1991) закінчив у Празі політехніку. Емігрував до Америки, працював інженером при будові й експлуатації мостів у Сан-Франциско. Викладав у суботніх українських "Рідних Школах", уклав підручник з історії України для них. Був головою УККА (Українського конгресового комітету Америки) та товариства "Свята Софія", активістом різних українських організацій, зініціював першу українську радіопрограму. Заповів великі суми на потреби Української Церкви у Римі і Львові. Помер у м. Денвері. Згідно з заповітом його прах перевезено в Україну і поховано в могилі батьків.

Біля стіни пам'яті

о.Роман Лиско

о.Вололодимир Лиско після ув'язнення

Син Маркіян-Марія Лиско (1920–1945?) будучи студентом Львівської "Політехніки", вступив до Української Дивізії. Згодом перейшов до лав УПА. Воював десь у Карпатах та на Радехівщині. За переказами загинув разом із товаришем під час облави біля с. Павлова на Радехівщині в 1945 році. Обставини загибелі і місце захоронення невідомі.

Син Михайло-Йосафат-Марія Лиско (1922–2013) почав студіювати медицину, але, керуючись патріотичним поривом, вступив до Української Дивізії. Воював, був поранений. Перебув американський полон в Італії. Емігрував до Канади. Працював будівельним інспектором. Після здобуття Україною незалежності двічі відвідав Україну. Матеріально допомагав широкій родині в Україні. Похований у м. Калгарі в Канаді.

Син Юрій-Марія Лиско (1930–1998) навчався у Львівському інституті фізкультури. Під час арешту батька гостро зауважив емгебистам, що їхнє брутальне поводження щодо старшого священика є ганебним і не гідним радянських службовців. Відтоді почали за ним стежити, виявили його знайомства з хлопцями, учасниками українського підпілля, спробували заарештувати. Раз вдалося втечи. За ним влаштували справжнє полювання, підстреливши, затримали. Вісім місяців мучився в стінах тюрми на Лонцького. Засуджений на 10 літ. У таборах Воркути працював на шахтах. Повернувся в 1956 році. Закінчив Львівський електромеханічний технікум, працював інженером-електриком у Львові, помер на робочому місці в 1998 році. Похований у Винниках.

Та найбільш трагічною і разом з тим величною стала доля сина Романа-Іларіона-Марії Лиска (1914–1949).

Навчався у гімназіях Львова й Камінки Струмилової. Керував пластовим гуртком. Закінчив Богословську академію у Львові. Одружився з Неонілею, дочкою о. Матвія Гуньовського. Мали четверо дітей. У 1941 році висвячений на священика, душпастирював у селах Золочівщини.

Відмовившись перейти на православ'я, втратив можливість душпастирювати. Попереджений про планований арешт переїхав з родиною до м. Городка. Там з дозволу діючого пароха о. Малецького відправляв у греко-католицькому обряді в церквах сіл Братковичі та Дроздовичі.

У вересні 1949 року заарештований МГБ та замордований у тюрмі на Лонцького.

З кримінальної справи Романа Лиска видно, що найбільш емгебистів цікавило, де знаходяться Роман Шухевич, Роман Кравчук і Леміш, а також сестра дружини Леся Гуньовська, котра була медиком в УПА і деякий час проживала в отця Романа. Нічого не довідалися, хоч жорстоко катували. Не довідалися навіть, що Роман Лиско добре знав Романа Шухевича, бо родина Цегельських у тодішній Камінці Струмиловій (де певний час мешкав юний Роман Лиско) і родина Шухевичів тісно приятелювали.

У кримінальній справі Романа Лиска є акт про смерть 14 жовтня 1949 року від паралічу серця. Від чого помер 35-літній священик, який не лише не мав ніяких проблем із серцем, а й взагалі мав чудове здоров'я, – можемо з болем здогадуватися… Де поділи його тіло – невідомо.

У 2001 році Папою Іваном Павлом ІІ Роман Лиско проголошений Блаженним священномучеником.

Серед присутніх на зустрічі в Музею "Тюрма на Лонцького" були скаути з м. Городка, чий курінь носить ім'я Блаженного священномученика Романа Лиска.

Послідовно, слайд за слайдом, присутні зворушено переживали долі членів родини Лисків.

Членкиня Ліги Українських Жінок Любов Шумська щемливо читала вірші Зиновія-Тараса Масного, присвячені отцям Володимиру й Роману Лискам, а також фрагменти зі сповненого болем твору її сестри Володимири Купчик "Романе, де Ти?" Перед присутніми виступили діти Блаженного священномученика Романа Лиска – Любомир Лиско й Звенислава Карпяк.

Також виступали: член Президії Львівського Крайового Товариства "Рідна Школа" Богдан Максимович, заступник директора музею Вікторія Садова та депутат Львівської обласної ради Святослав Шеремета, котрий особливо багато зусиль докладає до відновлення національної пам'яті, будучи секретарем Державної міжвідомчої комісії у справах увічнення пам'яті учасників антитерористичної операції, жертв війни та політичних репресій та очолюючи пошукове товариство "Доля".

Пан Святослав поінформував присутніх про результати недавніх розкопок на подвір'ї цієї сумнозвісної тюрми на Лонцького, в результаті яких були виявлені останки людей, що знайшли там свою загибель. Пошуки-розкопки триватимуть надалі і вселяють надію, що щораз більше таємне буде ставати явним.

Пан Богдан Максимович, віддаючи шану беатифікованим українським священикам-мученикам, висловив сподівання, що й інших мучеників, якими багата Українська Церква, теж буде так вшановано. На думку пана Богдана (яку гаряче підтримали присутні), доречно й корисно було б встановити на цій історично-горезвісній будівлі меморіальну таблицю або барельєф на честь замордованого тут Блаженного священномученика Романа Лиска та інших священиків, що мучились у цих стінах.

А наразі присутні поклонилися вінку пам'яті Романа Лиска, який вивішують на цій стіні його рідні.

Світлою є народна пам'ять навіть біля таких суворих мурів!

Віра ГАЛИЦЬКА
м.Львів

РІК ФРАНКА

НА ЮВІЛЕЙ ІВАНА ФРАНКА

27 серпня виповнилось 160 років від дня народження Івана Франка. Ювілейну дату в рамках року Франка почали відзначати ще з початку року різноманітними культурно-мистецькими заходами і на малій батьківщині великого українця – Галичині, і по всій Україні в місцях, де мав нагоду побувати за життя геніальний поет і філософ. Особливо відзначився в популяризації життя і творчості славного сина України створений у складі Музею видатних діячів української культури Музей «Іван Франко і Київ». Протягом року тут майже щомісячно відбувалися літературно-мистецькі заходи, презентації нових видань, пов'язаних з діяльністю Івана Франка, його родини та оточення. І ось нарешті 27 серпня кульмінаційною подією стало відкриття постійної музейної експозиції, присвяченої Іванові Франку, у приміщенні Музею Лесі Українки.

Виставка, що відкрилась для відвідувачів, є презентацією майбутнього музею «Іван Франко і Київ». Колекція цього музею, що починалася із чистого аркуша, на сьогодні налічує близько 700 експонатів. Усе це завдяки дарувальникам, меценатам та тісній і плідній співпраці з Львівським національним літературно-меморіальним музеєм Івана Франка, Інститутом літератури імені Т.Г.Шевченка НАН України, Київським державним інститутом декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені М. Бойчука, Музеєм історії міста Києва дослідниці життя і творчості великого генія України завідувача науково-дослідного відділу «Музей "Іван Франко і Київ"» Лариси Каневської. Долучилися до створення майбутнього музею й дослідниця життя і творчості Лесі Українки Тамара Скрипка, директор Інституту франкознавства у Дрогобичі Євген Пшеничний, онук відомого громадського діяча Євгена Чикаленка – Євген Іванович Чикаленко, які передали до фондів чимало цінних видань, меморіальних речей та документів тієї епохи. Копії фотооригіналів надали також зі своїх приватних архівів Роланд Франко, родина Якимовичів, Володимир Подборзький.

Уперше в Києві представлені унікальні експонати (меморіальні речі, світлини, рідкісні друковані видання), що розкривають маловідомі широкому загалу сторінки життя та творчості Івана Франка, його родинні зв'язки, творчу співпрацю й дружні стосунки з діячами культури Наддніпрянщини. Київ у житті Івана Франка мав непересічне значення. Тут мешкали його колеги-літератори, з якими був особисто знайомий та листувався. У Києві в кінці ХІХ – на початку ХХ століття виходили видання, з якими письменник активно співпрацював. Тут з'являлись окремими виданнями його твори. У Києві був осередок діячів Старої і Молодої громади, з якими Франко мав тісні особисті та творчі взаємини. Тут письменник зустрів свою майбутню дружину – Ольгу Хоружинську й обвінчався з нею в церкві Колегії Павла Галагана.

В окремому залі шанувальники творчості Франка мають змогу оглянути роботи з франківської тематики, подарованi прекрасними художниками: Андрієм Александровичем-Дочевським, Андрієм Чебикіним, Михайлом Туровським, Катериною Маркуш, Катериною Калініною. Тут же можна оглянути та обережно погортати сторінки величезної книги з вишитими на її сторінках безсмертними поезіями великого поета. Це восьмимісячний труд мисткині-вишивальниці із Рівного Олени Мєдвєдєвої.

Відкриття постійної виставки, присвяченої життю і творчості національного генія, відбулося в урочистій, святковій мистецькій атмосфері. У висохудожньому і майстерному виконанні Муніципального камерного хору «Київ» (художній керівник – Микола Гобдич), Національного ансамблю солістів «Київська камерата» (художній керівник – народний артист України Валерій Матюхін), народної артистки України Лариси Кадирової, соліста Національної опери України Олександра Бойка, хору Товариства «Просвіта» та тріо «Жайворонок» прозвучали музично-поетичні твори на слова Великого Каменяра. У зв'язку з відкриттям постійної виставки «Іван Франко і Київ» присутнім було зачитано вітання від Міністра культури України Євгена Ніщука.

Відкриття виставки є своєрідною презентацією повноцінного Музею Івана Франка в столиці, який планується розмістити в окремому будинку по вул. Саксаганського, 93-б після проведення в ньому капітального ремонту з архітектурним переплануванням. Маємо велику надію, що після ювілейних заходів, запланованих на цей рік, ні Міністерство культури України, ні Київська держадміністрація не забудуть про приміщення для музею. Як до речі і про повноцінний, достойний великого українського генія пам'ятник йому у столиці України.

СКАРБИ НАРОДУ

ФОЛІАНТИ ГІДНОСТІ

У рамках проекту "Фоліанти гідності" в Музеї книги і друкарства України 19 вересня 2016 р. відбулася міжнародна конференція "Національна спадщина і роль громадянського суспільства в її збереженні".

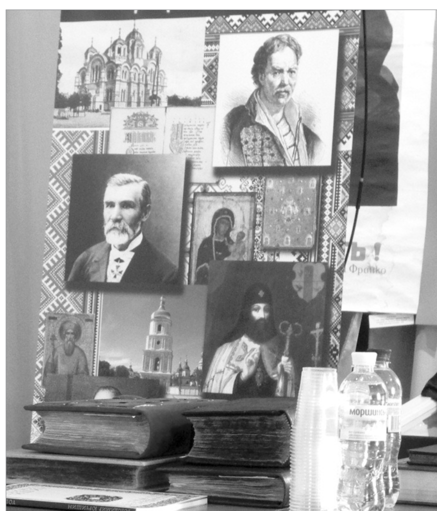
Проект "Фоліанти гідності" має на меті об'єднати зусилля Музеїв та громадянського суспільства для збереження культурної спадщини через спільну кампанію та просування відповідального підходу до культури як бази національної ідентичності. Цей проект створений за підтримки Посольства США і його проектна діяльність спрямована на заохочення приватного сектора до підтримки, відродження знань про спадщину меценатів українських музеїв, а також про видатних меценатів американської культури.

Перед учасниками конференції виступили з доповідями:

– Джон Баглі (International Fundraising Consultancy, London, UK): «Залучення коштів для музеїв, міжнародна практика», котрий поділився конкретними справами з підтримки і успішної реалізації музейних проектів в США, Великій Британії та інших країнах…

– Світлана Куц (Інститут професійного фандрайзинга, Київ): «Сприяння державою залученню коштів до музеїв» та "Наступні кроки проекту по підтримці музеїв в залученні коштів", яка розказала про шляхи і механізми залучення коштів на музейну справу та закликала формувати промузейне «лоббі» у всіх владних структурах нашої країни…

– Валентина Бочковська (директор Музею книги і друкарства України, Київ): "Українські меценати. Минуле, традиції, сучасність" розповіла про видатних добродійників української культури минулого. Зокрема про Костянтина Острожського, гетьмана Івана Мазепу, про славні сімейства Симеренків, Терещенків, Ханенків, Михайла Аркаса, Євгена Чикаленка… та повідомила, що в наступному році в рамках проекту "Фоліанти гідності" в Музеї книги і друкарства України готується відкриття виставки, присвяченої видатним українським меценатам минулого та сучасності.

По перерві з доповідями виступили:

– Валентина Бочковська: "Американські меценати музеям світу", а всі учасники мали змогу оглянути щойно відкриту надзвичайно повчальну виставку під цією ж назвою.

– Тетяна Ісаєва (Музей жіночої та гендерної історії, Харків): "Сучасний музей – простір для діалогу", де поділився досвідом заснування нових музейних експозицій.

На превеликий жаль із-за хвороби Ігоря Пошивайла, директора Музею Революції гідності у Київі, слухачі не змогли почути його доповідь"Створюючи Музей Майдану: синергія ініціатив суспільства і держави".

На закінчення конференції на її учасників очікували аж два надзвичайно приємні сюрпризи.

Унікальна майстриня, науковий співробітник, Ірина Погорельська (Державне Підприємство Оперативна Археологічна служба України, Київ) показала і розповіла захоплюючу розповідь про відтворені нею власноруч ідентичні костюми XVII століття, які носила українська шляхта, міщани та ремісники: «Давній одяг як матеріальна спадщина. Її вплив на формування самоідентичності громадського суспільства". Унікальні костюми, які представлені на виставці «Мінлива пані Мода. Традиції та інновації костюму XVII ст. на теренах України», що працює на першому поверсі Музею книги і друкарства України вщент розбивають нав'язані нам совєтською історіографією міфи про злиденність українства дорадянських часів, від яких українців нібито врятувала комуністична влада!

Ще один, музичний сюрприз, очікував на учасників конференції у вигляді чудового концерту, який презентували їм молоді талановиті артисти мистецького об'єднання Театр-студія «Молода опера» під керівництвом режисера Леоніли Мерцанової. Їх виступ в черговий раз продемонстрував той беззаперечний факт, що українська нація народжувала і народжує мистецькі зірки світового рівня.

Сторінку підготував
Георгій ЛУК'ЯНЧУК

ЮВІЛЕЙ

«…СТОЮ НА СТОРОНІ ПРАВДИ ЖИТТЯ…»

У Будинку звукозапису НРКУ відбувся творчий вечір відомого прозаїка, літературного критика, публіциста, видавця, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Михайла Слабошпицького з нагоди його 70-річчя.

Юрій ЩЕРБАК, Михайло СЛАБОШПИЦЬКИЙ

Привітати Михайла Федотовича прийшли його колеги-письменники: Дмитро Павличко і Володимир Загорій, Павло Мовчан і Любов Голота, Михайло Сидоржевський, Григорій Гусейнов, Станіслав Чернілевський, Станіслав Бондаренко та Іван Малкович, науковці Микола Жулинський, Павло Гриценко, а також популярні актори – Наталя Сумська, Анатолій Хостікоєв і Богдан Бенюк, телеведуча Тамара Стратієнко та інші достойники. З їхніх вуст у переповненому концертному залі Національної радіокомпанії України прозвучала висока оцінка міри його багатогранного таланту як відомого письменника і громадського діяча.

Словопоклонником назвав ювіляра український мовознавець, професор, директор Інституту української мови НАН України Павло Гриценко. Ведучий вечора науковець, відомий письменник, дипломат, нині голова Шевченківського комітету Юрій Щербак, наголосив, що це не просто черговий ювілей, а справжнє свято української літератури, українського слова і українського духу. «…Це людина, яка увібрала в себе безцінні скарби народної мови, виплекала і примножила їх. Його діапазон – від ніжності до найвищого звучання слів і стогонів, народжених у битвах і повстаннях. Творчість Михайла Слабошпицького – це суверенна територія української мовно-історичної спадщини і ніяким ордам імперії зла, ніяким ординцям «русскаво міра» не вдасться анексувати цю територію. Вона належить усім нам, сучасним і майбутнім українцям!».

А видатний поет-класик, Герой України Дмитро Павличко констатував: «…П'ять романів-біографій, які вийшли з-під пера Слабошпицького, написані на рівні Андре Моруа. Роман «Марія Башкирцева» – це Україна, ще не свідома своєї глибокої українськості. А роман «Поет із пекла» – це Україна, фатована Голодомором, знищена продуманим наперед сталінським геноцидом. Цей образ України завдяки творчості Тодося Осьмачки накладається на долю всього людства, постає як апокаліптична панорама Всесвіту. П'ятий роман «Що записано у книгу життя» про Михайла Коцюбинського та про вічну дилему: що головне – прагнення національної чи соціальної справедливості? Була думка: здобудемо соціальну рівність, а тоді й національну. Але геніальний Франко дійшов висновку: ми насамперед повинні спізнати свою національну належність. Ця велика Франкова правда нам потрібна й нині. Адже наш народ ще мало говорить українською мовою. Скільки потрібно ще жити, щоб увесь наш народ нарешті заговорив рідною мовою?»

Михайло Слабошпицький, відповідаючи в кінці виступів і вітань на запитання, що надійшли із залу, скромно відповів, розповідаючи про обставини створення свого відомого біографічного роману про божевільно-геніального поета Тодося Осьмачки: «…стою на стороні правди життя».

Кобзар Тарас Компаніченко разом зі своїм гуртом «Хорея Козацька», підготували ювіляру на велику втіху слухачам особливу музичну программу.

МОНІТОРИНГ СОВІСТІ

ФІЛЬМ, ЯКИЙ УБИВАЄ

ТАРАНТІНО-СТАЙЛ: РІКИ КРОВІ ТА ЖАХИ ТОРТУР

Треба віддати режисерові належне. Фільм дійсно знятий дуже професійно, увагу приділено кожній дрібниці, аби він був максимально правдоподібним і викликав довіру. Загальне тло, атмосфера волинського села першої половини минулого століття, костюми акторів були відтворені з максимальною наближеністю до реалій того часу. Навіть польські актори у фільмі змушені були навчитися говорити характерним для цього регіону польським суржиком, дещо наближеним до української вимови. Натомість, українців в цьому фільмі грають актори з України, а на їхні діалоги накладаються польські субтитри.

На початку фільму режисер розслаблює глядача, який відразу налаштовує себе на серйозні візуальні випробування. Творці фільму ніби заворожують: почекай, розслабся! І глядач на це «ведеться»! Перші півгодини – це сцени радісних забав, весільних сцен з елементами еротики і безтурботних пиятик, що викликають посмішку і налаштовують на позитив. Глядач подумки сподівається, що так буде весь фільм, або принаймні не буде зовсім страшно. Однак його чекатиме глибоке розчарування. Після першого, «медового» етапу фільму починається справжня «м'ясорубка», яка триває до кінця фільму і змушує глядача постійно внутрішньо запитувати себе: коли це вже врешті завершиться? Відверті сцени насилля (виколювання очей, відрубування голів і кінцівок, розпорювання животів, зняття шкіри з живої людини, розривання людей кіньми, спалювання живцем тощо) викликають у глядача прискорене серцебиття, потіння рук і мимоволі, в кульмінаційні моменти, змушують відвертати голову чи закривати очі. Утім, природа людини робить своє, і цікавість «а що далі?» бере гору.

ЗАЗДРІСНІ УКРАЇНЦІ, ЗАМОЖНІ ПОЛЯКИ ТА ГІТЛЕРІВЦІ-«ЗАХИСНИКИ»

Головною героїнею фільму є 17-річна польська дівчина Зося Гловацька, яка любить односельчанина-українця, але батько силоміць віддає, а фактично продає її заміж за кілька моргів поля, двох корів і коня, за набагато старшого вдівця Мацея Скібу, якому потрібні робочі руки вже до початку жнив. Цілком мирне життя селян переривають початок Другої світової війни та радянська окупація цих територій, яка згодом змінюється німецькою, й на цьому тлі згодом відбуваються події, які увійшли в історію під назвою Волинської трагедії.

Попри широкий калейдоскоп людей та подій, які швидко змінюються, кілька сценічних образів, навіть епізодичних, яскраво виділяються, і про них варто згадати окремо. Утім, вони у сукупності склали збірний образ представника кожної зі сторін. Українець у фільмі – це такий собі підступний, заздрісний сусід заможнішого поляка, який краде в нього усе, що потрапляє під руки, війт-колаборант, який, як Нечипор у «Весіллі в Малинівці» з фразою «влада знову змінилася!» готовий хлібом-сіллю зустріти будь-якого окупанта. Або ж це безкомпромісний і підступний націоналіст, який від жорсткого вбивства відчуває задоволення, чи то священик, який з церковного амвону кропить вила й коси українських націоналістів і закликає їх очистити землю від «ляхів». Для балансу режисер намагається показати й добрих українців, як то іншого священика, який закликав зберігати людське обличчя в жорстокі часи, чи українців, які рятували поляків. Але повз людське око не тікає той факт, що навіть позитивні герої мають якісь свої меркантильні інтереси: один любить польку, яку рятує від вивезення «совєтами» на Сибір, а в іншому випадку полька є дружиною українця.

Натомість, поляки у фільмі – це або заможні селяни з почуттям власної гідності, або офіцери, які в будь-яку мить готові віддати життя за батьківщину. Для чесності, слід відзначити, що для балансу «добрих» і «поганих» наприкінці фільму Смажовський показав також і поляків, які вирізують українське село.

На тлі відносин українців і поляків, радянська й гітлерівська окупація у фільмі є лише тлом, де радянську окупацію з вічно п'яними червоноармійцями й акціями вивезення на Сибір показано більш-менш правдиво, то образ гітлерівця у фільмі не до кінця зрозумілий. Подекуди з фільму складалося враження, що німці на Волині були не окупантами з усіма наслідками від цього, а такими собі миротворцями ООН, функцією яких був захист поляків від українців.

СУБ'ЄКТИВІЗМ ЯК СПРОЩЕНА І НЕБЕЗПЕЧНА ВІДПОВІДЬ НА ІСТОРИЧНЕ ПИТАННЯ

Пишучи сценарій, Смажовський намагався вкласти у 120 хвилин свого «фільму жахів» найбільш кричущі факти трагічних подій на Волині. Однак майже всі з них він «втиснув» у життя одного села, і у пересічного глядача могло скластися враження, що такий жахливий мікс був у кожному селі на Волині. Режисер, на жаль, не згадав у фільмі про утиски польської держави українців до 1939 року, показуючи на початку фільму безтурботну багатонаціональну ідилію, а не очевидну соціальну напругу й гноблення українців, що внаслідок війни і кількох окупацій вилилося у жахіття падіння людської гідності.

Фільм в очах пересічного польського глядача, не обізнаного в історичних деталях, однозначно зміцнить негативний стереотип сучасного українця. На жаль. І що б там не говорили, про необхідність «сказати правду», а потім про «будівництво мостів», фільм є суб'єктивним сприйняттям автором тодішньої картини світу на базі спогадів людей, а не якимось цілісним історичним документом з архівних джерел. Але більшість людей у Польщі не «заморочуються» складними причинно-наслідковими зв'язками тих історичних подій, а хочуть побачити прості відповіді на складні питання. І фактично їх отримують.

Очевидно, що вони сприймуть цей фільм як історичний документ, як правду в останній інстанції. І за це лячно. У Польщі проживає кількасот тисяч українців, а в Європі антиіммігрантські і ксенофобські настрої зашкалюють. Саме цього боїться Смажовський. Саме цього вже починає боятися польська влада і вже, можливо, готується до гіршого. У Польщі за останні два роки знищено багато українських пам'ятників, вчинялися наруги над українськими церквами, влітку в Перемишлі агресивні молодики побили українську релігійну процесію. Польська влада поки що усе списувала на хуліганські вибрики, а не на ксенофобію і ненависть на національному грунті. Зараз фільм може стати оливою у праві розпалювання саме вогню ксенофобії й нетерпимості.

ПОДАРУНОК МОСКВІ ВІД ПОЛЬСЬКОГО «ДОСТОЄВСЬКОГО»

Утім, польські рецензії на фільм є позитивними, навіть дуже позитивними. Творці фільму завбачливо організували закриті покази для журналістів різних видань, які відразу після кінопрем'єри не шкодували для нього позитивних епітетів та метафор.

«Цей фільм є правдивим, як правдивим може бути завершене творіння зрілого майстра», – з захопленням наголошує один із авторів, додаючи, що це, ймовірно, найкращий фільм про історію, який коли-небудь знято в Польщі.

Інший підхоплює цю хвилю: «Великий, правдивий і зворушливий фільм. Цей фільм – це дослідження зла, а Смажовський для мене є сучасним Достоєвським у кіно».

Автори розмірковують, як відреагують українці на цей фільм. Один пише, що українці сприймуть його боляче. Але якщо вони хочуть бути чесними перед собою і пройти свій «волинський катарсис», то повинні його сприйняти нормально. Інший автор зазначає, що фільм чесно розкладає провини між поляками, українцями, німцями та «совєтами». Утім, більшість усе ж припускає, що «Волинь» навряд чи візьмуть у прокат в Україні.

Цікавими є також розмірковування, як фільм сприймуть у Росії. Один із публіцистів зазначає, що фільм створено у винятково несприятливий час, коли його вміло спробує використати російська пропаганда у боротьбі з Україною. Інший припускає, що у Росії також, напевно, не покажуть фільм у кінотеатрах, оскільки у ньому в негативному світлі для росіян відображено період радянської окупації Волині. Так і хочеться автору відповісти: а їм цього і не треба! Для цього й існує пропаганда, аби вміло маніпулювати фактами, підсовувати одні картинки, приховуючи інші. Можна навіть не ворожити: кремлівські телеканали зроблять відповідну нарізку з фільму і в режимі нон-стоп лякатимуть своїх громадян, а також й іноземців українськими «необандерівцями» і «фашистами». Напевно, крім сцен насилля вони особливо смакуватимуть епізод, де українські націоналісти під червоно-чорними і синьо-жовтими прапорами і під вигуки «Слава Україні – Героям слава!» ідеологічно налаштовуються на винищення польських сіл.

Як описує інший публіцист, один із радників президента Польщі після закритого показу фільму припустив можливість розвитку «чорного сценарію»: фільм призводить до того, що за допомогою російської агентури і польських фанатиків-націоналістів ситуація виходить з-під контролю... «Я уявляю собі ефекти, коли фільм, який мав бути описом правди, завдяки якій маємо подолати дуже складну фазу наших історичних відносин, у чиїхось руках стає загрозою для нашої безпеки», – наголосив радник президента. Важко не погодитися з цими твердженнями.

Один із авторів намагається зазирнути у майбутнє українсько-польських відносин після прем'єри фільму «Волинь». «Фільм приведе в дію бомбу, яка повинна була вибухнути вже давно. Вона запустить розрахунок з історією на рівні поп-культури, фіналу якого ми не можемо передбачити», – наголошує він. Публіцист констатує, що зараз ми перебуваємо напередодні великих дискусій, яку вестимуть вже не історики, а головною дійовою особою там буде «типовий Януш у футболці «Волинь. Пам'ятаємо». Він зазначає, що фільм Смажовського є свідченням того, що після 25-ти років історичного діалогу українці й поляки перебувають у вихідному пункті, а кожна чергова хвилина фільму «розмонтовує фікцію українсько-польського діалогу».

А зараз настав момент відповісти на основні питання. Чи мав бути цей фільм створеним, і чи в ньому відображена правда? – Звісно, Смажовський мав право на зйомки такого фільму. Утім, сумнів виникає, чи потрібно було так епатувати актами насилля, чи не достатньо було б зробити натяки на це, і хай глядач вже далі сам додумує. Адже агресія породжує агресію. Як писав колись Ніцше: «Якщо довго дивитися в безодню, то безодня почне приглядатися до тебе». Насилля породжує насилля, це – метафізика, і нікуди від цього не дінешся. Фільм також не може претендувати на якусь об'єктивність хоча б із тієї простої причини, що він відображає суб'єктивне бачення режисером цих подій, підкріплене спогадами польських очевидців. Натомість, українська точка зору в ньому взагалі не була представлена.

І насамкінець – чого від нього очікувати? Це – найскладніше питання. Ніхто не може передбачити, в якій бік потече гаряча лава людських емоцій. А може землетрусу взагалі не буде. Хтозна. Очевидно одне, фільм «Волинь» незабаром стане об'єктивною реальністю з непередбачуваними наслідками, з якими слід буде рахуватися по обидва боки кордону.

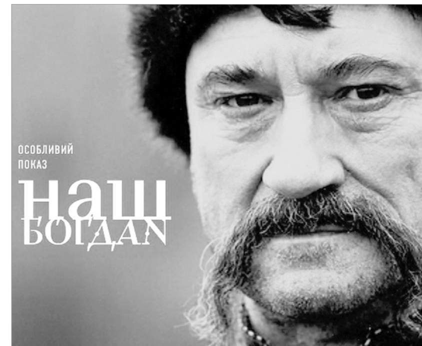
Юрій БАНАХЕВИЧ,
Варшава
Укрінформ

Закінчення. Початок на 10-й стор.

НЕЗАБУТНІ

ВОГНЕМ І МЕЧЕМ

У кінотеатрі «Київська Русь» відбувся вечір пам'яті Богдана Ступки з нагоди його ювілею – 75-річчя від дня народження. В рамках заходу його учасники переглянули історичний фільм режисера Єжи Гофмана «Вогнем і мечем», що став уже класикою сучасного кінематографа.

Вшанувати пам'ять великого актора, якому 27 серпня було б лише 75 літ, прийшли знані кіномистці, актори та численні шанувальники творчості геніального театрального і кіномистецтва сучасності, щоб ще раз насолодитися унікальною грою Богдана Сильвестровича. Серед них: Пилип Іллєнко – голова Державного агентства України з питань кіно; голова Національної спілки кінематографістів України Сергій Тримбач; знаний кінорежисер, генеральний директор Кіностудії художніх фільмів ім. О.Довженка Олег Янчук; заступник директора кіностудії ім. О.Довженка Єлизавета Плесконос; відома тепеведуча Світлана Лєонтьєва; актор (онук Богдана Ступки) – Антон Ступка та інші особистості. Вела вечір Лариса Зубенко – начальник відділу кінопрокату КП «Київкінофільм» при КМДА.

Режисери та інші кінотеатральні діячі, котрим поталанило працювати зі справжнім генієм акторської гри, згадували і про його перехід із Львівського театру ім. Заньковецької до Національного Театру ім. Івана Франка у Києві, де він серед багатьох майстерно зіграних ролей створив свій неперевершений образ Тив'є-молочника. Говорили і про перший його знаковий фільм «Чорний птах з білою ознакою», де перетнулися творчі дороги Богдана Сильвестровича із Юрієм Іллєнком та Іваном Миколайчуком, про одну з його останніх кіноролей у фільмі Іллєнка про Мазепу. Майстерність Богдана Ступки була затребувана і за кордоном, де він часто знімався на запрошення тамтешніх режисерів, хоча й жалкував, що не має змоги зніматися у вітчизняному кіно… Він страшенно любив свою Україну, пишався гордився своїм українським корінням і ніколи не зраджував себе. Про це яскраво свідчить його вже безсмертна роль Богдана Хмельницького, яку він блискуче зіграв у фільмі геніального польського кінорежисера Єжи Гофмана «Вогнем і мечем».

До речі, осмислення українсько-польських історичних стосунків, яскраво змальованих у фільмі, та правильні висновки, зроблені нами з висоти вже пройдених століть, є надзвичайно актуальними для нашого сьогодення: у світлі триваючої російсько-української «гібридної» війни зокрема, та протистояння демократичного Заходу агресії ординського Сходу вцілому…

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

ГОЛОКОСТ

ЩО УКРАЇНЦЯМ ВАРТО ПАМ'ЯТАТИ

Що змінилось у заповіднику "Бабин Яр", про який згадують лише на ювілейні роковини

29 вересня цього року в Україні відзначають 75-ті роковини трагедії Бабиного Яру. Ця місцевість у Києві є одним з символів нацистської політики геноциду, таким, наприклад, як концтабір Освенцим.

Незважаючи на зусилля громадськості, ще рік тому пам'ять про жертв цієї братської могили не була увічнена належним чином. На території Бабиного Яру не було музею, а меморіал перебував у незавершеному стані.

Однак, як це часто буває в Україні, наближення «ювілейних» роковин викликало бажання влади навести лад у цьому питанні. Зокрема, напередодні 75-тих роковин трагедії зрушила з місця добудова меморіального комплексу у районі Бабиного Яру.

ТОЧНА КІЛЬКІСТЬ ЖЕРТВ НЕВІДОМА…

Коли 19 вересня 1941 року моторизована розвідка вермахта вступала до Києва, Бабин Яр був околицею міста. Спочатку гітлерівці планували здійснити свої каральні акції у Голосіївському лісі. Вони його добре знали, бо саме звідти починали облогу Києва. Однак потім виник «варіант» з Бабиним Яром.

Першими жертвами каральної машини стали київські євреї. Гітлерівська расова доктрина передбачала знищення євреїв та ромів. Також жорсткі репресії мало бути застосовано щодо противників окупаційного режиму.

Тому під час окупації Києва у 1941–1943 роках Бабин Яр став місцем масових розстрілів євреїв та ромів, радянських військовополонених, в'язнів Сирецького концтабору, підпільників, членів ОУН, душевнохворих, заручників.

Лише за два дні, 29 та 30 вересня 1941 року, зондеркоманда 4а айзнатцгрупи «С» (каральні підрозділи гітлерівської Німеччини) під керівництвом штандартенфюрера СС Пауля Блобеля за участі двох батальйонів німецької поліції розстріляла в Бабиному Яру майже 34 тисячі євреїв.

Дані про це збереглись у німецьких документах. Історики вважають, що розстріли євреїв тривали до 3 жовтня 1941 року.

Також у Бабиному Яру було розстріляно 621 члена ОУН, серед них відому поетесу Олену Телігу. Вважається, що протягом двох років гітлерівської окупації у Бабиному Яру було розстріляно від 100 до 150 тисяч осіб.

Точна кількість жертв залишається невідомою. Люди гинули цілими сім'ями і після завершення війни було важко встановити усі прізвища загиблих. Радянська влада і не дуже цікавилась цим питанням, бо приховувала кількість жертв війни як серед військових, так і серед цивільного населення.

Напередодні відступу з Києва восени 1943 року гітлерівці провели роботи по знищенню могил Бабиного Яру і це ускладнило подальше розслідування. Зокрема, нацисти примусили в'язнів Сирецького табору викопувати та спалювати трупи.

ЗАБУТА ТРАГЕДІЯ

Радянська влада приховувала як кількість жертв, так і характер трагедії у Бабиному Яру. Зокрема, йшлося про загальну трагедію цивільного населення, не наголошуючи, що переважно жертвами Бабиного Яру були євреї, яких знищували за етнічною ознакою.

Все ж окремі дії у вшануванні пам'яті жертв було здійснено на початку сімдесятих років. В 1974 році приблизно в кілометрі від місця трагедії був споруджений монумент. Його було виконано у традиційному для того періоду стилі, який погано відображав, що жертвами були цивільні люди.

Після 1991 року, коли Україна здобула незалежність, ситуація стала змінюватися. Ближче до місця розстрілів була встановлена менора – єврейський національний символ.

Потім неподалік від виходу із станції метро "Дорогожичі" з'явився пам'ятник вбитим восени 1941 року дітям. Вважається, що саме він зараз є найбільш символічним відображенням тої трагедії. Також було встановлено хрест на пам'ять про загиблих у Бабиному Ярі оунівцях.

Розмови про створення в Києві меморіалу та музею Бабиного Яру йшли ще на початку дев'яностих років. Проте бюрократичні перешкоди і хронічний розбрат в середовищі єврейських громадських організацій загальмували роботи в цьому плані.

На початку 2000-х років американські єврейські організації запропонували проект громадського центру, який мали побудувати в Бабиному Ярі разом з музеєм та науковим центром. Однак, цей проект викликав негативну реакцію громадськості і не був реалізований через свою невідповідність трагічній темі загибелі людей.

У 2011 році київський підприємець, президент Всеукраїнського єврейського конгресу Вадим Рабинович повідомив про те, що Благодійний фонд "Бабин Яр" будує на місці трагедії меморіальний комплекс. Однак цей проект також не був реалізований через бюрократичні труднощі, нестачу коштів та критику з боку інших єврейських організацій.

ЮВІЛЕЙНІ РОКОВИНИ

В Україні активна діяльність по вшануванню пам'яті починається під приводом ювілейної річниці чи ювілейних роковин. Не став винятком і Бабин Яр. 75-ті роковини трагедії спонукали уряд та громадських активістів приступити до впорядкування території, запланованої як меморіал Бабиного Яру.

12 серпня 2015 року президент Петро Порошенко підписав указ "Про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами трагедії Бабиного Яру". Було створено оргкомітет з підготовки та проведення заходів у вересні 2016 року.

Співголовами оргкомітету було призначено прем'єр-міністра та главу Адміністрації президента.

Указом було передбачено проведення жалобних заходів на території Національного історико-меморіального заповідника "Бабин Яр" (який поки що не веде активну діяльність). Йшлося, зокрема, про створення експозиції про злочини нацистів під час окупації Києва у роки Другої світової війни, в тому числі про масове вбивство євреїв у 1941 році у Бабиному Яру.

13 вересня цього року оргкомітет провів виїзне засідання у Бабиному Яру. Високопосадовці оглянули реконструйовані пам'ятник дітям-жертвам геноциду та пам'ятник ромським жертвам "Кибітка". Також вони перевірили стан справ на Алеї Праведників і Алеї Мучеників, які були спеціально реконструйовані до траурних роковин.

У планах Міністерства культури України, під егідою якого працює історико-меморіальний заповідник "Бабин Яр", заплановані роботи по реконструкції будівлі колишньої контори єврейського Лук'янівського кладовища, який передбачається перетворити на Музей історії Бабиного Яру.

В уряді обіцяють, що в заповіднику будуть продовжені роботи за проектом архітектора Анатолія Гайдамаки по увічненню пам'яті жертв цієї трагедії.

ПЛАНИ НА МАЙБУТНЄ

Якщо подивитись, що було зроблено за цей рік, то можна побачити певні позитивні зрушення.

Меморіальний комплекс став більше схожим на самого себе, бо дві впорядковані алеї – це вже певний прогрес в наших складних умовах.

Було б непогано відокремити територію комплексу від парку, бо зараз це майже одне й те саме. Цікаво також, коли будуть реалізовані подальші кроки з розвитку меморіалу, чи все обмежиться заходами ювілейного характеру.

Більш складним є питання створення в цьому районі музею Бабиного Яру. В незалежній Україні є не так багато прикладів створення музеїв практично з нуля. Якщо казати у спрощеному вигляді, то для цього потрібні приміщення, гроші, люди та експонати.

Виставка до 75-х роковин, яка зараз відбувається у Музеї історії Києва, показує, що експонати в певному обсязі є. Питання з приміщенням для музея можна вирішити адміністративним шляхом.

Складніше з грошима та людьми. Хронічне недофінансування музейної сфери призводить до того, що туди не йде працювати молодь. Отже виникає кадрове питання, бо для якісного музею потрібні менеджери, екскурсоводи та науковці.

…Тим часом, поки йдуть розмови про подальший розвиток меморіалу та створення музею, навколо Менори діти грають у футбол, а дорослі відпочивають як у парку. Можна зрозуміти людей, які, як і в радянський період, приходять до Бабиного Яру, як до парку відпочинку. Тим паче, що це і є парк, який починається від метро «Дорогожичі» і йде аж до Кирилівської церкви.

У цьому густонаселеному районі Києва майже немає іншого великого парку, де можна гуляти. От і виходить, що веселі компанії влаштовуються прямо у тих ярах, де в 1941 році, можливо, вбивали людей...

espreso tv

ДО 75-РІЧЧЯ ТРАГЕДІЇ БАБИНОГО ЯРУ

29 вересня, у 75-ті роковини початку масових розстрілів, відбудуться загальнодержавні жалобні заходи в Національному історико-меморіальному заповіднику "Бабин Яр".

Україна і світ вшановують жертв злочину, що забрав понад 100 тисяч життів. Цього тижня розпочалися, а наступного продовжаться пам'ятні заходи.

Бабин Яр став символом Голокосту в Україні та братською могилою для понад ста тисяч цивільних громадян і військовополонених. З вересня 1941 року до кінця вересня 1943-го він був місцем регулярних розстрілів і захоронень, які проводили органи нацистської поліції безпеки та айзантцгрупи СД разом із військовою та цивільною владою Києва.

Жертвами нацистів стали євреї, роми, українські націоналісти, радянські військовополонені, пацієнти київської психіатричної лікарні та інші національні чи соціальні групи, яких окупанти вважали ворогами або ж "просто зайвими".

"Дорога смерті", якою пройшли десятки тисяч євреїв 29 вересня 1941 року, пролягала від Лук'янівської площі по вул.Мельникова до перших воріт Єврейського кладовища, далі – на вул. Кагатну (нині – сім'ї Хохлових), потім по вул. Табірній (нині – Дорогожицькій).

Біля входу до Братського кладовища у євреїв відбирали гроші, коштовності, документи, а також наказували залишати речі й верхній одяг. У кінці Братського (Воїнського) кладовища (нині – територія телевежі) люди повертали у прохід між огорожею кладовища та краєм яру.

Розстріл відбувався на майже півкілометровому відтинку яру, який починався біля пам'ятника 1976 р., а закінчувався за теперішньою станцією метро "Дорогожичі". Упродовж 29–30 вересня 1941 року тут загинула 33 771 особа. Станом на 12 жовтня загальна кількість страчених перевищила 51 тисячу.

Із середини жовтня у Бабиному Яру та його околицях розстрілюють комуністів-підпільників, ромів, душевнохворих, заручників, моряків Дніпровської флотилії.

Взимку 1941–1942-го у Бабиному Яру загинули члени Організації Українських Націоналістів. Із кінця зими 1942-го до вересня 1943-го Бабин Яр заповнюють своїми тілами в основному в'язні Сирецького концтабору, здебільшого підпільники – українські націоналісти й радянські партизани.

Заходи, що відбудуться наступного тижня у Києві, покликані пригадати всіх жертв, а також акцентувати увагу на майбутньому Бабиного Яру як місці пам'яті, яке об'єднає розрізнені наразі пам'яті про трагедію.

26–27 вересня – Міжнародний науковий симпозіум «Бабин Яр: історія, пам'ять». Науковці з України, Німеччини, Ізраїлю, США, Росії, Білорусії, Нідерландів візьмуть участь у панельних дискусіях: «Голокост у контексті міжнародного права та академічних досліджень», «Бабин Яр: символ Голокосту та інших трагедій», «Бабин Яр: парадигми пам'яті» і т.д.

27 вересня відбудуться парламентські слухання на тему «75-ті роковини трагедії Бабиного Яру: уроки історії та сучасність». Відкриття виставки у Верховній Раді «Бабин Яр: історія та пам'ять». Організатори: Український інститут національної пам'яті, Всеукраїнська єврейська рада і Музей «Героїзм та Голокост» та інші.

За матеріалами ІП

ПОЕЗІЄ, ТИ СИЛА ЧАРІВНА

НІНА ВИНОГРАДСЬКА –

шляхом самодостатності

Так, поетами не народжуються – ними стають. Однак, лише ті, які ладні «роздмухувати» іскру Божу свого таланту повсякденною копіткою працею. Тільки тоді ця іскра не згасає, а розгорається яскравим полум'ям поетичного натхнення. Мені пощастило бути свідком творчого становлення кількох знаних сьогодні майстрів віршованого слова, серед яких першою годилося б назвати харків'янку Ніну Виноградську…

До нашої домашньої книгозбірні потрапив свого часу невеличкий саморобний зшиток, на аркушах якого ще друкарською машинкою вкарбовані рядочки віршів. Авторкою цих поезій є давня подруга моєї дружини пані Ніна, про літературні спроби якої знали тоді (близько двох десятиліть тому) лише у вузькому колі її знайомих. Пригадую, першим враженням стало щире здивування: серед нас живе практично невідома шанувальникам красного письменства, обдарована й надзвичайно самобутня поетка! Так, вірші з того зошита суттєво різнилися за своїми художніми якостями, проте в більшості з них відчувалося притаманне лише справжнім майстрам слова вміння перетворювати побачене, почуте, вимріяне на поетичні образи, щоб будувати вже з тих образів власний (або свого ліричного героя) світ…

А дещо згодом я зустрів чималу частину поезій зі щойно виданої книжки (Виноградська Н. А зорі пахнуть полинами… – Харків: «Слобожанщина», 2001. – 160 с.), як зустрічають старих друзів. Але й те нове, що з'явилося у збірці, аж ніяк не розчаровувало. Навпаки, вірші, написані за цей проміжок часу, – мудріші за змістом, досконаліші за формою, – промовисто свідчили про подальший розквіт поетичного обдарування письменниці. Невдовзі в поважному українському діаспорному часописі «Визвольний Шлях» (у 7-му числі за 2002 рік) з'явився розлогий відгук автора цих рядків на першу збірку віршів Ніни Виноградської…

То де ж шукати джерела її дивовижних поетичних перетворень, що саме живить творчу уяву поетки? Перше джерело – спомини про батьківську домівку, про рідну Сумщину. Хіба можна забути таке:

… А ген, за Сеймом дуб вдягає
Зелене шовкове шиття.
І вдома мама виглядає…
А попереду – все життя.

Але оте, ще незнане, доросле життя, котре так вабить до себе, змушує назавжди залишити батьківську оселю, рідне село:

… Де світять зорі над водою
І дзвонять дні – нас там нема.
Проліг над хатою старою
В моїм селі густий туман.

Іще одне справді життєдайне джерело наснаги – це кохання. Немає потреби доводити безмежність теми, однак, в оцій неосяжності Виноградська знаходить свої, тільки їй властиві поетичні барви:

Окрайця щастя вистачить мені,
А ціле буде – то вже забагато.
Не випало розквітнуть навесні,
А вже під осінь – неймовірне свято.

Абсолютно нетривіально (а часом – навіть парадоксально) відбились у віршах Ніни Виноградської глибокі розмисли про сенс нашого земного існування, про непередбачуваність людської долі:

У кожного свій світ, своє життя,
Своя дорога і своя оселя.
І висота своя, і небуття,
Комусь до неба, а комусь – до стелі…

А от об'єднання, злиття щойно названих джерел творчої наснаги народжує такі, просякнуті напруженою думкою, ліричні рядки:

Коли на станції кохання
Сідаєш в потяг (а куди?),
Привозить він когось в чекання,
Чиїсь в розлуку йдуть сліди…
………………………………
… А ми удвох на роздоріжжі:
Куди іти? Іти чи ні?
У цьому місті ми приїжджі.
Де ж наш вогонь, в якім вікні?

І, нарешті, – безмежна й самовіддана любов до України. Цим почуттям безпосередньо чи опосередковано просякнуте геть усе, з чого складається творчий доробок поетки. При цьому Виноградська вдало уникає дошкульної декларативності та надмірної патетики, а її поетична мова вражає дивовижною щирістю:

У тім краю,
Де ріки тихоплинні,
Де райдуги із них
Вологу п'ють,
Ще не завмерла
Мова України.
Вона живе,
І люди в ній живуть.

Є у Ніни Виноградської один вірш, який вирізняється з-поміж інших високим злетом поетичної думки, свіжістю образів, витонченістю форми. Тож нехай саме ця поезія з лаконічною присвятою «Тобі» буде своєрідним дарунком нашим читачам. До речі, останній рядочок вірша став для його авторки справді пророчим, про що і йтиметься далі.

Пірнає день у річку ночі,
А зорі пахнуть полинами.
В росі настояні, пророчі,
Літають мрії разом з нами.
Оцих ночей застиглі гами,
Які почуті й пережиті,
Кудись у світ летять з вітрами
І на узліссі сплять, у житі.
Мені тебе не повернути –
Чужа тобі ночами, днями…
У долі є моя спокута –
Колись розіллється піснями…

І справді, варто відмітити ту дивовижну музичність, споріднену з народною пісенною стихією, котрою позначені поезії, що ввійшли не лише до першої збірки, а й до наступних книжок пані Ніни (на що звертають свою увагу й «пересічні» читачі).

Свіжий подих українського народного мелосу відчутний не тільки у віршах, умовно кажучи, «сільського» циклу, але й у поезіях, тематично пов'язаних із міським життям. Тому нікого не дивує поява все нових і нових пісень та романсів, написаних на слова талановитої поетки.

Одна за одною виходять її наступні поетичні збірки (2004 року – Серцекрик, 2006 – Сніг молодий, 2007 – Помаранчеві дзвони, 2008 – книжка для дітей «Веселкова Україна», 2013 – Я додому іду). Особливе місце в цьому ряду посідає поема «Голодомор», третє видання якої чималим накладом вийшло друком у Харкові 2008 року. Це – своєрідний поетичний реквієм, де відтворені (значною мірою – за свідченнями матері поетки, котра сама пережила голодомор) моторошні події, визнані в цивілізованому світі геноцидом українського народу.

На жаль, життєві негаразди не оминають і найталановитіших із нас. Не оминула біда й пані Ніну. Одним з найтяжчих ударів долі стала для неї смертельна хвороба коханого чоловіка, втративши якого, вона тривалий час не могла повернутися до стану колишнього душевного спокою та рівноваги. Проте незмінною залишалася й залишається активна громадянська позиція Ніни Виноградської, котра плідно співпрацює з Харківським радіо та телебаченням, виступаючи, зокрема, популяризатором класичної та сучасної поезії у кращих її зразках, багато років поспіль очолює Харківське обласне відділення Конгресу української інтелігенції. А протягом останніх двох років Виноградська не раз відвідувала у складі «десантів» харківських літераторів зону бойових дій на буремному Донбасі, опікуючись тим, аби нашим героям не бракувало не тільки надійної зброї, а й хороших книжок.

Навіть далеко не повний перелік зацікавлень і вподобань самобутньої української поетки, частина з яких згодом накладає й серйозні зобов'язання, змушує нас укотре пригадати крилаті слова Євгена Маланюка:

Як в нації вождя нема,
Тоді вожді її – поети...

Чималий вже творчий доробок Виноградської вкотре (і вельми переконливо) свідчить: так звана жіноча поезія аж ніяк не є явищем вторинним, другорядним. Постаті Лесі Українки, Олени Теліги, Ліни Костенко не потребують якихось застережень у визначенні критеріїв оцінки їхньої творчості. Натомість відмінності жіночого світовідчуття, більшою мірою інтуїтивного, емоційного, ніж раціонального, вже самі по собі зумовлюють звернення до мови поетичної, що єдина спроможна адекватно віддзеркалити авторський мікрокосм…

А ми щиро бажаємо Ніні Виноградській не зупинятись у творчому поступі та, звісно ж, появи на полицях книгарень нових її книжок.

Петро ДЖЕРЕЛЯНСЬКИЙ
2016 рік

НАДІЯ НАЦІЇ

Софія Роль представлятиме Україну на Дитячому Євробаченні-2016

Отож, нинішнє велике мистецьке досягнення Софії Роль – закономірний результат багаторічної праці. Щоденної і наполегливої. Також це – вияв сили її характеру, цілеспрямованості, прагнення досягти вершин на свідомо обраному шляху творчої самореалізації. Тобто молода артистка виявляє ті риси своєї особистості, яких іноді не вистачає багатьом дорослим, навіть дуже талановитим людям для того, щоб стати успішними.

Закінчення. Початок на 2-й стор.

Перемогою на національному конкурсі Софія не тільки тріумфально заявила про себе на всю Україну, але й власним прикладом надихнула багатьох своїх ровесників до щоденної наполегливої праці. Задля розкриття обдарувань, розвитку і вдосконалення творчих здібностей. Адже праця особи над розвитком своїх талантів є тим єдиним благодатним ґрунтом, на якому зростає дерево людських досягнень в будь-якій сфері суспільної діяльності.

Варто додати, що Софійка Роль навчається у звичайній київській загальноосвітній школі. Адміністрація і вчителі навчального закладу завжди радіють успіхам своєї учениці і створюють сприятливі умови для її успішного навчання.

Українська земля щодня народжує багатьох обдарованих дітей. Важливо, щоб уже в ранньому віці батьки, вихователі й педагоги змогли помітити в кожній маленькій людині її великі таланти, і розпізнати індивідуальні здібності. Щоб не шкодували часу й зусиль задля їхнього подальшого розвитку. І звісно, влада також повинна бути по-справжньому зацікавлена у виявленні, плеканні і вдосконаленні творчих обдарувань наймолодших громадян. Вона зобов'язана нарешті повернутися обличчям до української культури й надавати значні фінансові ресурси для її розвитку і популяризації у світі. Бо коштів батьків – здебільшого звичайних, чесних українців – для цього недостатньо. Добре, якщо фінансову допомогу для розвитку обдарованих дітей надають благодійники – переважно патріотично налаштовані підприємці. Проте за нинішньої економічної ситуації в нашій державі таких людей залишилося небагато. Заброди-олігархи ж ніколи не любили України ні до мілких глибин своїх порожніх душ, ні тим паче до великих глибин важких гаманців і переповнених доларами кишень.

Від імені всіх, хто впродовж багатьох років спостерігає за творчим розвитком Софії Роль, за зростанням її артистичної майстерності, хто бачить, як крок за кроком іде вона до великого успіху, бажаю їй перемоги на Дитячому Євробаченні-2016. Ми віримо в її великий людський і мистецький потенціал. Сподіваємося, що, як і цьогорічна переможниця дорослого Євробачення Джамала, Софія своїм блискучим виступом також зачарує Європу і на цілий світ прославить Україну.

Анатолій КОВАЛЬЧУК,
голова Бориспільського об'єднання
ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

 УКРАЇНСЬКИЙ ФЕНОМЕН

117 МЕДАЛЕЙ І 109 РЕКОРДІВ – ужинок нашої параолімпійської збірної

Завершилися XV літні Параолімпійські ігри, які від 7 вересня відбувалися в Ріо-де-Жанейро. Українська збірна на цих змаганнях була представлена найчисленнішим складом – 172 спортсмени. Проте рекордними ці Ігри стали не лише за кількістю українських учасників, але й здобутих нагород. «Синьожовті» параолімпійці завоювали 117 медалей – 41 золоту, 37 срібних та 39 бронзових. До Ріо рекордною Параолімпіадою вважали Лондон-2012, тоді в кошику збірної України були 84 нагороди. У Ріо ж Україна вперше посіла третє місце за кількістю золотих медалей та в командному заліку.

Юрій Божинський, Денис Дубров, Кріпак Максим і Євген Богодайко

Українська параолімпійська збірна підкорила Ріо. Як і обіцяли спортсмени напередодні Параолімпіади, вони намагатимуться зробити ці ігри рекордними за кількістю нагород. У результаті, і слово стримали, і навіть, сподівання перевершили.

Українські спортсмени в Ріо встановили 109 рекордів у трьох видах спорту: плавання, легка атлетика та пауерліфтинг. З них 22 рекорди світу, 32 параолімпійські рекорди і 54 рекорди Європи. Про це повідомляє пресслужба Національного комітету спорту інвалідів України.

Найбільшу кількість рекордів встановили плавці – 94. Так, наприклад, Анна Стеценко покращила параолімпійський рекорд на дистанції 50 метрів вільним стилем, який тримався 20 років. Її результат 27,34 секунди.

Ще один історичний рекорд – це кількість нагород у цілому, а також здобутого «золота». Найкращий показник був у Лондоні – 32 нагороди, тепер – 41 медаль вищого гатунку.

Мультимедалістами стали плавці Максим Кріпак, Євген Богодайко та Денис Дубров, які здобули по 8 нагород різного гатунку. Чотири золоті нагороди на рахунку ще однієї представниці плавання Єлизавети Мерешко, а її колега Анна Стеценко здобула три «золота». Двічі на п'єдестал піднімалися легкоатлет Ігор Цвєтов, велосипедист Єгор Дементьєв та плавець Геннадій Бойко.

Також параолімпійськими чемпіонами стали дзюдоїстка Інна Черняк, шаблісти Антон Дацко та Андрій Демчук, веслувальник Роман Полянський, представниця настільного тенісу Наталія Косміна, параканоїст Сергій Ємельянов, легкоатлетки Лейля Аджаметова та Оксана Зубковська, спортсменка з пауерліфтингу Лідія Соловйова, стрілок Василь Ковальчук, футбольна збірна з наслідками ДЦП, команда з настільного тенісу, естафетна збірна з плавання (4х100 метрів вільним стилем), плавці Дмитро Залевський, Сергій Кліпперт, Дмитро Виноградець, Максим Веракса та Катерина Істоміна

Серед історичних перемог – перше «золото» у настільному тенісі на рахунку Наталії Косміної.

Крім того, українські шаблісти нарешті припинили дванадцятирічну тенденцію повертатися додому без «золота»: одразу два львів'янини Антон Дацко та Андрій Демчук стали першими.

Нарешті і українські фехтувальниці розпочали медальний залік на Параолімпіадах. «Бронзу» здобула Євгенія Бреус.

У дебютному для української параолімпійської збірної виді спорту – параканое – Сергій Ємельянов обійшов багаторазового чемпіона світу й став першим.

І справжня «синьо-жовта» дистанція – 200 метрів комплексним стилем, де одразу три українські плавці піднялися на п'єдестал. Завдяки Денису Дуброву, Максиму Крипаку та Максиму Ванзенку здійнялися три синьо-жовті прапори й лунав один гімн на всіх призерів.

ПАРАОЛІМПІЙЦІ НЕ МАЮТЬ МОЖЛИВОСТІ ТРЕНУВАТИСЯ НА РІДНІЙ БАЗІ

Головна база параолімпійців розташована у Євпаторії. Через анексію Криму спортсмени не мають доступу до цієї бази. За словами триразового параолімпійського чемпіона з плавання Геннадія Бойка, ця база була справжнім раєм для спортсменів. Цього літа плавці були змушені тренуватися у басейні спочатку в Миколаєві, а потім у Броварах.

«Євпаторія – це наш дім. Там було все облаштоване для людей з обмеженими можливостями: спортзали, басейни, корпус, море поруч. Тут і підготовка, і реабілітація, і відпочинок. Все було на цій базі. Там було, як-то кажуть, «все включене», – каже Геннадій Бойко.

В Україні є ще один такий центр на Львівщині, але від самого початку він був запланований для зимових видів спорту. Проте в українському параолімпійському спорті є відпрацьована схема регіональних центрів, про що постійно кажуть і самі параолімпійці, і спортивні експерти.

ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ ПАРАОЛІМПІЙЦЯМ НЕ ВИСТАЧАЄ

У травні 2016 року на сайті Національного комітету спорту інвалідів України було прохання допомогти фінансуванням. Вони були у пошуках благодійних та спонсорських коштів – на медичне забезпечення, екіпіровку, інвентар, спеціальні спортивні візки, спортивне харчування, тощо. Як потім пояснювали у параолімпійському комітеті, в бюджеті 2016 року спочатку не було заплановано грошей на збірну.

Фінансові винагороди за виступи в Ріо у параолімпійців та олімпійців дуже різні. Майже втричі більше у олімпійській збірній. За перше місце параолімпійці отримають більше мільйона гривень з держбюджету, за друге – 700 тисяч гривень, третє місце – до 500 тисяч. А ось українські олімпійці отримали за золоті медалі Олімпіади по 125 тисяч доларів, срібні – 85 тисяч, бронзові – 55 тисяч доларів; крім того, окремо преміальні від Національного олімпійського комітету України. Тож уже з'явилася петиція до президента України Петра Порошенка від активістів, де вони пропонують ці грошові винагороди зробити однаковими.

ГОЛОВНЕ БАЖАННЯ ПАРАОЛІМПІЙЦІВ – МОТИВУВАТИ ІНШИХ ЛЮДЕЙ

Як зазначають самі спортсмени, вони отримують задоволення від своїх тренувань та постійних зборів. І хоча це важка праця, але кращий результат для них, кажуть параолімпійці, це перемога, «золото», коли лунає гімн України і майорить прапор.

За словами спортивного коментатора Дмитра Лазуткіна, на цих Параолімпійських іграх збірна України змогла продемонструвати справжній бійцівський характер та жагу до перемог.

«У параолімпійців була команда. Вони дуже монолітно виглядали всі разом. Це колектив, який знає, чого він хоче і як цього результату досягти. Вони демонстрували і патріотизм, і характер, і всі якості, які лише можуть бути у представників українського народу. А, крім того, налаштованість на кращий результат, бо наші параолімпійці – максималісти», – каже Дмитро Лазуткін.

Ще одна складова формули успіху «синьо-жовтих» параолімпійців – патріотизм, каже голова благодійного фонду «АІК» Юлія Ресенчук. Адже багато українських спортсменів після виступів у Ріо присвячували свої перемоги українському народові й розповідали, що підтримують бійців АТО, допомагають волонтерам і сподіваються, що конфлікт на сході України завершиться.

Також голова благодійного фонду «АІК» Юлія Ресенчук впевнена, що саме після перемог параолімпійців у Ріо є надія, що ті люди, які ще не знайшли в собі сили, щоб крокувати далі, зроблять це тепер.

«Ця мотивація не лише в спорті, але й по життю, як і для людей з інвалідністю, так і для інших. Просто люди, коли бачать такі виступи, вони розуміють, що їхні проблеми в порівнянні з тим, чого досягають параолімпійці, це небо і земля. Це праця над собою. І я маю надію, що після цих Параолімпійських ігор, і бійці АТО, які зараз на реабілітації, і люди з інвалідністю, почнуть свою соціальну реабілітацію», – каже Юлія Ресенчук.

Самі ж параолімпійці запевняють, що для них дуже важливо довести іншим: інваліди – це в жодному разі не люди з обмеженими можливостями. Адже ці люди можуть все: плавати, бігати, грати у футбол, стрибати, незважаючи на інвалідність. І найкращий доказ – це 117 нагород параолімпійців у Ріо.

А вже в ніч з 21 на 22 вересня о 1:25 ночі прибула перша найбільша група українських параолімпійців у термінал F в аеропорт Бориспіль.

Ольга СТРИЖОВА
Радіо Свобода

 НАША МОВА КАЛИНОВА...

ЯК МИ ГОВОРИМО І ПИШЕМО

Неправильно	Правильно
Книга буття…	Книга Буття…
Виздоровлення…	Одужання…
Неув'язки…	Непогодженості…
Написати об'яву…	Написати оголошення…
Схоже на осаду…	Схоже на облогу…
Бактеріоцидна мазь…	Бактерицидна мазь…
Розкидний стіл…	Розкладний стіл…
До порядку денного включили питання…	До порядку денного внесли питання…
Володіє сильним ударом…	У нього сильний удар…
На жаль, він нарушив обіцянку…	На жаль, він порушив (зламав) обіцянку…
Осуджувати до страти…	Засуджувати до страти…
Поставили Латвії гостру вимогу…	Поставили перед Латвією гостру вимогу…
Потерпіли за свої переконання…	Постраждали за свої переконання…
Потратив час…	Витратив час…
Правити всіма справами…	Керувати (заправляти) всіма справами…
Ненарушима клятва…	Незламна клятва…
Озяблий…	Змерзлий (захололий)…
Пасти смертю хоробрих…	Полягти як герой…
Пополам…	Навпіл…
Гідний для наслідування…	Гідний наслідування…

Підготувала Марія ВОЛОЩАК

Практичні посібники Марії Волощак **«Особливості правопису, відмінювання та походження імен», «Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання», «Збірник мовностилістичних порад лінгвістів, літературознавців, публіцистів», «Складні випадки правопису та відмінювання прізвищ і географічних назв»**, рекомендовані Міністерством освіти і науки України, можна замовити тел. (095) 718-98-00, (044) 353-19-77, (068) 789-59-12, e-mail: **vmu1972@ukr.net**

Видавець Конгрес Українських Націоналістів
Засновник та шеф-редактор Степан Брацюнь, головний редактор – Марія Базелюк.
Редакційна колегія Ярослав Радевич-Винницький.

Адреса редакції: 01001, вул. Хрещатик, 21, пом. 111, м.Київ; тел./факс (044) 279-78-08 e-mail: nacija@ukr.net
Адреса видавця: 01004, вул. Антоновича, 36, м. Київ, тел./факс 235-37-61

Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ № 7970, видане Державним комітетом інформаційної політики, телебачення та радіомовлення України 08.10.2003 р.
Передплатний індекс: 09715
Банківські реквізити: ФОП Брацюнь С.І. Філія ГУ по м.Києву та Київській обл. № 10026/0195. АТ «ОЩАДБАНК». МФО 322669 ЕДРПОУ 2305606776 №26003500849590(UAH)

Газету набрано і зверстано у комп'ютерно-видавничому центрі Конгресу Українських Націоналістів.
Газету видрукувано у ТОВ "Поліграфічна компанія "Інтерекспресдрук"
Замовлення №
Наклад 10 000 прим.
Ціна договірна